

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2026

Chișinău

Cu privire la aprobarea Programului de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034

În temeiul art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Programul de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034 (se anexează).

2. Autoritățile și instituțiile responsabile:

2.1. vor asigura realizarea măsurilor incluse în Planul de acțiuni al Programului de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034;

2.2. vor prezenta, până la data de 25 ianuarie a fiecărui an, informația privind executarea, în anul precedent, a Planului de acțiuni, conform domeniilor de competență. În cazul acțiunilor cu mai mulți responsabili de implementare, calitatea de executor principal îi revine primei autorități/instituții indicate. Executorul principal al implementării Programului menționat va generaliza informația prezentată de către coexecutori și o va transmite Ministerului Apărării.

3. Ministerul Apărării va prezenta Guvernului, Președintelui Republicii Moldova și Parlamentului anual, până la data de 25 februarie, raportul de progres generalizat privind implementarea Programului nominalizat în anul precedent.

4. Evaluarea finală a Programului sus-menționat va fi efectuată în baza informației transmise Ministerului Apărării de către autoritățile responsabile după încheierea perioadei de implementare a acestuia (anul 2030) și va avea drept scop analiza impactului, a sustenabilității și a relevanței măsurilor aplicate.

Ministerul Apărării va prezenta Guvernului, Președintelui Republicii Moldova și Parlamentului raportul de evaluare finală până la data de 15 aprilie 2031.

5. Finanțarea acțiunilor prevăzute în Programul prenotat va fi efectuată din contul și în limita alocațiilor aprobate în acest scop în bugetele autorităților/instituțiilor implicate, precum și din alte surse, conform legislației.

6. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Apărării.

7. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

VASILE TOFAN

Contrasemnează:

Ministrul apărării

Anatolie Nosatî

Ministrul afacerilor interne

Daniella Misail-Nichitin

Ministrul finanțelor

Victoria Belous

Vizează:

Secretar general al Guvernului

Alexei BUZU

	Nume, prenume	Subdiviziunea	Semnătura
Responsabil de proiect			
Şeful subdiviziunii responsabile			
Conformitate juridică			
Conformitate lingvistică		DRAN	

PROGRAM

de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034

Capitolul I INTRODUCERE

1. Programul de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034 (denumit în continuare *Program*) este elaborat în temeiul cadrului normativ în baza căruia se realizează planificarea apărării (capitolul IV1 „Planificarea apărării naționale” din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională). Ca urmare a actualizării viziunii statului privind asigurarea apărării naționale, reflectată în Strategia națională de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034 (denumită în continuare *SNA*), aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024, Guvernul a stabilit modalitatea de implementare a acesteia prin intermediul unui program.

2. Prezentul Program este un document de politici publice, care detaliază pe termen mediu, pentru anii 2026-2030, acțiunile dictate de necesitatea adaptării capacităților sectorului de apărare la provocările emergente, în vederea realizării obiectivelor politicii de apărare și a direcțiilor de acțiune stabilite în *SNA*. Acesta asigură planificarea apărării naționale pe termen mediu și stabilește modalitățile de punere în aplicare, în domeniul apărării, a prevederilor Strategiei securității naționale a Republicii Moldova (denumită în continuare *SSN*), aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023, urmărind realizarea aspirațiilor naționale privind garantarea suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a țării, apărarea, asigurarea și consolidarea păcii și a stabilității, precum și protejarea democrației constituționale a Republicii Moldova.

3. În contextul dezideratului strategic al Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană (denumită în continuare *UE*), prezentul Program se aliniază la Busola strategică a UE în domeniul securității și apărării (*Strategic Compass for Security and Defence*) (denumită în continuare *SCSD*), document de politici aprobat de către Consiliul European la 21 martie 2022, structurat în jurul a patru piloni: acțiune, investiții, parteneriate și securitate. Astfel, prezentul Program prevede acțiuni hotărâte, imediate și pe termen mediu și lung, în conformitate cu direcțiile stabilite pentru asigurarea apărării naționale, prin impulsionearea procesului de dezvoltare a capacităților de apărare militară, extinderea contribuției Republicii Moldova la pacea și la stabilitatea internațională, integrarea graduală în arhitectura de securitate și de apărare a UE, realizarea investițiilor în dezvoltarea capabilităților și forțelor proprii, inclusiv prin

creșterea graduală a alocărilor bugetare pentru apărarea națională, scopul fiind de a atinge nivelul de 1 % din produsul intern brut (PIB) până în anul 2030, precum și consolidarea parteneriatelor strategice cu statele care împărtășesc viziuni și valori similare.

4. Prezentul Program se corelează cu Cartea albă privind pregătirea pentru apărare a Europei 2030 (*White Paper for European Defence – Readiness 2030*) (denumită în continuare *Carte albă*), document care transpune orientările stabilite în SCSD în politici concrete, în investiții și în dezvoltarea capacităților. În vederea asigurării alinierii la prioritățile apărării europene și a integrării treptate în arhitectura europeană de securitate și de apărare, Republica Moldova își va orienta eforturile spre consolidarea rezilienței naționale, spre participarea la inițiative și la proiecte comune de securitate și de apărare, spre dezvoltarea interoperabilității cu structurile europene relevante, precum și spre investiții în infrastructura strategică, în securitatea cibernetică și în capacitățile industriale cu relevanță pentru sectorul apărării.

5. Prezentul Program este aliniat parcursului de aderare a Republicii Moldova la UE, în special cerințelor din capitolul 31 „Politica externă, de securitate și apărare” din Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (denumit în continuare *PNA*), precum și prevederilor Acordului de Asociere Republica Moldova – UE. De asemenea, prezentul Program reflectă angajamentele asumate în cadrul Parteneriatului de securitate și apărare dintre Republica Moldova și UE, semnat la 21 mai 2024 la Bruxelles și aprobat prin Decizia Prim-ministrului nr. 157/2024.

6. Pentru a asigura unitatea de acțiune, coerența și gestionarea integrată a obiectivelor și direcțiilor stabilite, prezentul Program este corelat cu obiectivele strategice ale Programului individual al Parteneriatului Republica Moldova – NATO pentru anii 2025-2028 (*Individually Tailored Partnership Programme*) (denumit în continuare *ITPP*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 33/2025, NATO fiind Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (*North Atlantic Treaty Organization*) (denumită în continuare *NATO*). Corelația menționată se reflectă în mod special în eforturile de modernizare și de dezvoltare a sectorului de apărare, prin îmbunătățirea instruirii militare și a managementului resurselor umane, consolidarea rezilienței instituționale, dezvoltarea apărării cibernetice, protecția infrastructurii critice și energetice, promovarea comunicării strategice și creșterea capacității de răspuns la amenințările hibride. Acțiunile se realizează cu sprijinul Pachetului extins al inițiativei de asistență pentru dezvoltarea capacităților de apărare și securitate (*Enhanced Defence Capacity Building Initiative*) (denumită în continuare *EDCB*), aprobat la reuniunea miniștrilor apărării din statele membre ale NATO din 14-15 februarie 2023.

7. Prezentul Program este aliniat la Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană – 2030” (denumită în continuare *SND*), aprobată prin

Legea nr. 315/2022, contribuind la aprofundarea și la operaționalizarea prevederilor acesteia în domeniul securității și apărării. În conformitate cu SND, securitatea militară trebuie să rămână o prioritate strategică pentru Republica Moldova, având în vedere proximitatea războiului din Ucraina, precum și persistența problemei nerezolvate a regiunii transnistrene, percepută drept o sursă majoră de instabilitate internă și regională. În acest sens, SND promovează restructurarea profundă a sistemului național de apărare și a celui de securitate în ansamblu, prin creșterea investițiilor publice în dotarea și în modernizarea Armatei Naționale, prin participarea activă la misiuni și la operații internaționale, prin intensificarea cooperării și a schimbului de experiență cu partenerii strategici în domeniul apărării, precum și prin consolidarea sistemului de protecție civilă. Viziunea respectivă este ancorată într-o manieră coordonată și complementară în următoarele obiective generale (denumite în continuare OG) și obiective specifice (denumite în continuare OS) din cadrul SND:

OG 9. Promovarea unei societăți pașnice și sigure;

OS 9.2. Reducerea vulnerabilității în fața amenințărilor și a riscurilor de orice tip;

OS 9.3. Sporirea securității în funcționarea infrastructurilor și a sistemelor critice.

8. Complementar alinierii la SND, prezentul Program este corelat cu Planul național de dezvoltare pentru anii 2026-2028 (denumit în continuare *PND*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 238/2025. Pentru domeniul apărării și al securității naționale, PND prevede, printre altele:

8.1. modernizarea și extinderea infrastructurii militare pentru sporirea capacității de reacție, în special prin dezvoltarea unui sistem de apărare antiaeriană operațional până în 2026;

8.2. dotarea Armatei Naționale cu armament, cu tehnică militară și cu echipament special interoperabile cu cele din armatele statelor partenere până în 2027;

8.3. dezvoltarea unui cadru de instruire standardizat/centralizat până în 2030;

8.4. reconstrucția taberei militare Băcioi, care va permite instalarea a 2 000 de militari, contribuind la consolidarea infrastructurii de instruire și la optimizarea procesului de pregătire a recruților până în 2028.

9. Pentru asigurarea implementării direcțiilor principale de efort în domeniul apărării și al securității naționale, prezentul Program se aliniază, de asemenea, unor prevederi care nu vizează în mod direct domeniul respectiv, după cum urmează:

9.1. din cadrul SND:

OG 1. Creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților;

OS 1.2. Dezvoltarea oportunităților pentru inovații și antreprenoriat;

OS 1.3. Ameliorarea condițiilor de muncă și reducerea ocupării informale;

OG 2. Îmbunătățirea condițiilor de trai;

OS 2.4. Îmbunătățirea condițiilor de locuit;

OG 7. Asigurarea unei guvernări eficiente, incluzive și transparente;

OS 7.1. Edificarea unei administrații publice integre, responsabile, eficiente, transparente și deschise pentru participarea cetățenilor la procesele de luare a deciziilor.

OS 7.3. Integrarea științei, a tehnologiilor și a datelor în procesul de guvernanță.

9.2. În concordanță cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (denumite în continuare *ODD*) din cadrul național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 953/2022, Programul se aliniază la următoarele *ODD*:

ODD 3. „Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă” contribuie direct la consolidarea sistemului național de apărare prin menținerea unei populații sănătoase, capabile să susțină eforturile de securitate și de apărare ale statului. Un sistem medical eficient sporește capacitatea de reacție în situații de criză precum pandemiile, dezastrele naturale sau conflictele armate și asigură resursele umane necesare instituțiilor din domeniul apărării naționale.

ODD 5. „Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și fetelor” sprijină apărarea națională prin promovarea incluziunii sociale și prin valorificarea completă a potențialului uman. Egalitatea de gen contribuie la reducerea discriminării și a tensiunilor sociale, întărește coeziunea națională și permite participarea activă a femeilor în domenii precum apărarea, securitatea, diplomația și procesele decizionale, sporind stabilitatea și reziliența statului.

ODD 9. „Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației” sunt esențiale pentru funcționarea eficientă a sistemului de apărare. Infrastructura critică incluzând transporturile, energia și comunicațiile este vitală în gestionarea situațiilor de urgență și a amenințărilor la adresa apărării naționale, iar inovația tehnologică contribuie, de asemenea, la modernizarea capabilităților de apărare și la reducerea dependenței de resurse externe.

ODD 10. „Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta” are un rol important în prevenirea instabilității interne. Diminuarea disparităților sociale și economice contribuie la menținerea coeziunii sociale, reduce riscul conflictelor interne și face societatea mai rezistentă la influențe destabilizatoare, consolidând astfel apărarea și securitatea națională.

ODD 16. „Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile” contribuie la susținerea sistemului național de apărare prin întărirea statului de drept și a încrederii cetățenilor în instituțiile publice. Instituțiile solide și transparente sunt esențiale pentru prevenirea corupției, gestionarea eficientă a crizelor și menținerea ordinii și securității la nivel național.

ODD 17. „Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă” contribuie la apărarea națională

prin stimularea cooperării internaționale. Parteneriatele strategice facilitează schimbul de informații, de resurse și de expertiză și permit statelor să răspundă mai eficient provocărilor globale, consolidând astfel capacitatea generală de apărare națională.

9.3. Acțiunile prezentului Program, cu precădere în domeniul protecției sociale și al salarizării adecvate a efectivului structurilor sistemului național de apărare, sunt în conformitate cu prevederile Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 126/2023, referitoare la aplicarea unei remunerări adecvate în sectorul bugetar, care stimulează performanța și promovarea unei culturi organizaționale axate pe dezvoltarea capitalului uman, precum și cu prevederile Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 71/2023, componenta 2 – elaborarea și planificarea bugetului, OS 3 asigurarea unui nivel adecvat de remunerare în sectorul bugetar.

10. Prezentul Program a fost elaborat printr-un proces incluziv și dinamic, fundamentat pe o abordare interinstituțională extinsă, cu implicarea activă și coordonată a tuturor autorităților cu responsabilități în domeniul apărării, reunite în cadrul unui grup de lucru interinstituțional, constituit sub egida Comisiei pentru elaborarea Strategiei naționale de apărare, în conformitate cu Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1313/2024.

11. Prezentul Program este structurat în două componente principale: partea descriptivă și partea operațională – Planul de acțiuni pentru implementarea Programului. Acesta stabilește măsuri, acțiuni și activități fundamentate pe obiectivele politicii de apărare, care urmează a fi implementate în perioada 2026-2030 și corelate atât cu prevederile SSN, SND, cât și cu cele ale altor documente de politici cu impact asupra apărării și securității naționale.

Partea descriptivă se referă la direcțiile de intervenție prioritare pe termen mediu și la evoluția prognozată a indicatorilor de impact stabiliți pentru fiecare obiectiv general al politicii de apărare, precum și la descrierea succintă a acțiunilor prioritare de reformă și la logica intervențiilor ce urmează a fi realizate de către Guvern în perioada respectivă. Procedurile de monitorizare, de evaluare și de raportare sunt, de asemenea, reflectate în această parte a documentului.

Partea operațională a prezentului Program include politicile și acțiunile care urmează a fi realizate pe parcursul perioadei de implementare, în conformitate cu indicatorii stabiliți. Aceasta detaliază estimările privind costurile necesare pentru realizarea acțiunilor propuse și stabilește distribuirea responsabilităților de implementare între instituțiile guvernamentale competente. Totodată, această secțiune reflectă costurile totale estimate pentru implementarea acțiunilor de reformă aferente fiecărui obiectiv general al politicii de apărare, precum și sursele de finanțare ale acestora.

12. Conform cadrului normativ de specialitate, SNA este implementată într-un efort sincronizat prin Strategia militară a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 653/2025 (denumită în continuare *SM*), prin programul de implementare a acesteia și prin Planul de dezvoltare a capabilităților militare ale Armatei Naționale pe termen lung (Forța-2035), aprobat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 422/2025 (denumit în continuare *PDCMTL*). De asemenea, prevederile SNA vor fi implementate prin planuri și programe transversale elaborate de către autoritățile competente în domeniul apărării naționale.

13. Prezentul Program reprezintă instrumentul de implementare a politicii de apărare a statului și actul de orchestrare a eforturilor de bună guvernare ale instituțiilor responsabile de apărare la nivel național și de managementul apărării în cadrul sistemului național de apărare. Prevederile Programului constituie un punct de reper pentru procesele subsecvente de planificare a apărării, în special pentru dezvoltarea capabilităților militare pe termen lung și pentru implementarea conceptelor de rezistență și de reziliență națională. Aceste procese se vor materializa în cadrul normativ de rigoare, cu respectarea strictă a prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat și a Nomenclatorului informațiilor atribuite la secret de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 411/2010.

14. Implementarea eficientă și coerentă a prezentului Program va depinde de trei factori de referință: sprijinul politic și instituțional din partea conducerii sistemului național de apărare; respectarea alinierii strategice și a vectorului de dezvoltare a apărării naționale, așa cum sunt prevăzute în documentele strategice relevante; asigurarea unui cadru financiar sustenabil și predictibil, conform nivelului de finanțare prevăzut pentru apărare de SSN și de SNA, nivel ce prevede o creștere graduală până la atingerea pragului de 1 % din PIB în anul 2030.

Capitolul II **ANALIZA SITUAȚIEI**

Secțiunea 1 **Mediu de securitate**

15. Analiza mediului de securitate al Republicii Moldova a fost efectuată prin identificarea amenințărilor și riscurilor pe termen mediu, care pot afecta direct sau indirect securitatea militară și apărarea națională, având drept scop determinarea setului de instrumente, acțiuni și măsuri pentru conjugarea eforturilor în cadrul sistemului național de apărare. Totodată, această analiză facilitează adaptarea procesului de planificare a apărării la schimbările globale și regionale, reflectate în dinamica de securitate internațională, asigurând astfel

relevanța și eficiența măsurilor planificate și prioritizarea acestora pentru consolidarea sistemului național de apărare.

16. Mediul de securitate al Republicii Moldova este influențat de transformări majore la nivel global și european, caracterizate prin volatilitate și imprevizibilitate. Evoluțiile recente ale mediului de securitate precum războiul din Ucraina, criza sistemului internațional de securitate și multiplicarea amenințărilor convenționale și hibride creează un context strategic complex, evidențiind necesitatea unei adaptări strategice din partea Republicii Moldova pentru protejarea suveranității și consolidarea rezilienței naționale.

17. La nivel global, mediul de securitate se caracterizează prin contestarea și reconfigurarea ordinii internaționale post-Război Rece, însoțite de creșterea influenței unui spectru larg de actori statali și nonstatali, precum și de o difuzie tot mai mare a puterii. Acest proces se desfășoară pe fondul transformărilor economice globale, al tranziției energetice, al schimbărilor în cererea de resurse, al evoluțiilor demografice, al progreselor tehnologice disruptive și al impactului tot mai vizibil al schimbărilor climatice. Orice modificare a situației de securitate poate produce efecte adesea neașteptate atât la scară globală, cât și asupra unei singure țări luate separat.

18. La nivel regional (european), mediul de securitate continuă să fie profund afectat de invazia pe scară largă a Federației Ruse (denumită în continuare *FR*) împotriva Ucrainei, declanșată în anul 2022, care a generat pe continentul european o criză majoră de securitate, ale cărei ramificații s-au extins la nivel global. Acest război de agresiune a determinat transformarea profundă a echilibrului de putere pe continent, bazat anterior preponderent pe sistemul tratatelor de control al armamentelor, instituit în timpul și după Războiul Rece, precum și pe rolul central al SUA în arhitectura de securitate europeană. În acest context, atât NATO, cât și UE și-au reconfigurat rolul și poziția pe agenda de securitate a continentului, asumând un profil mult mai pronunțat, în timp ce Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (denumită în continuare *OSCE*) și-a diminuat relevanța. Totodată, pe fondul reconsiderării interesului SUA față de problemele de securitate europeană, reflectată în Strategia Securității Naționale a SUA, aprobată în noiembrie 2025, în Europa se observă o creștere a cheltuielilor pentru apărare la niveluri nemaiîntâlnite de mai multe decenii, state precum Germania, Franța, Polonia și Marea Britanie aflându-se în avangarda acestui proces. Cu toate acestea, disensiunile din interiorul UE, legate de sprijinul acordat Ucrainei în contextul agresiunii ruse, resurgenta forțelor politice de extremă dreapta în mai multe state europene și efectele războiului informațional desfășurat de *FR* împotriva actorilor statali și nonstatali care sprijină Ucraina generează riscuri de fragmentare a coeziunii politice pe continentul european. Acest context ar putea submina securitatea și, în anumite scenarii, ar putea conduce la extinderea agresiunii ruse împotriva altor state din vecinătatea Ucrainei.

19. Dinamica și complexitatea mediului de securitate determină natura, intensitatea și evoluția amenințărilor la adresa apărării naționale. În contextul implementării prezentului Program, pe baza analizei realizate în SSN, SNA și a evoluțiilor recente, sunt identificate următoarele amenințări majore:

19.1. Continuarea agresiunii militare a FR împotriva Ucrainei și posibila extindere a acesteia spre frontierele Republicii Moldova reprezintă un factor central în ecuația de securitate a Republicii Moldova, generând amenințări multiple la adresa securității naționale, dintre care violarea repetată a spațiului aerian național este deja o realitate materializată, prezentată în figura 1.

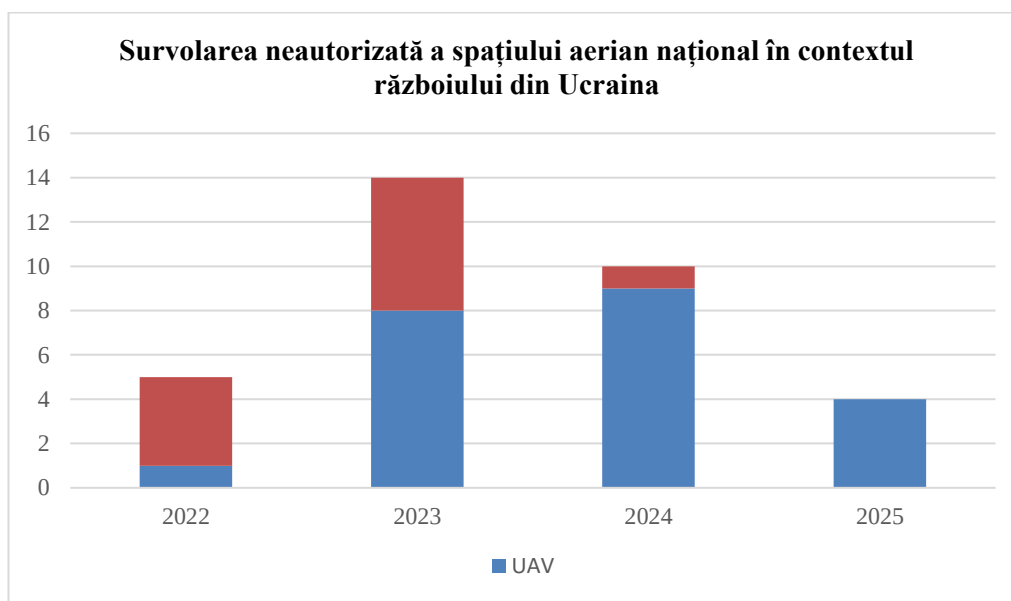

Figura 1. Survolarea neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova
Sursa: Ministerul Apărării

În acest sens, continuarea acțiunilor militare în Ucraina crește probabilitatea expunerii infrastructurii și a populației Republicii Moldova la atacuri aeriene, voluntare sau accidentale. Această situație se reflectă în percepțiile publice, o mare parte a cetățenilor Republicii Moldova (72,3 %) considerând că războiul din Ucraina poate influența securitatea națională, așa cum reiese din figura 2.

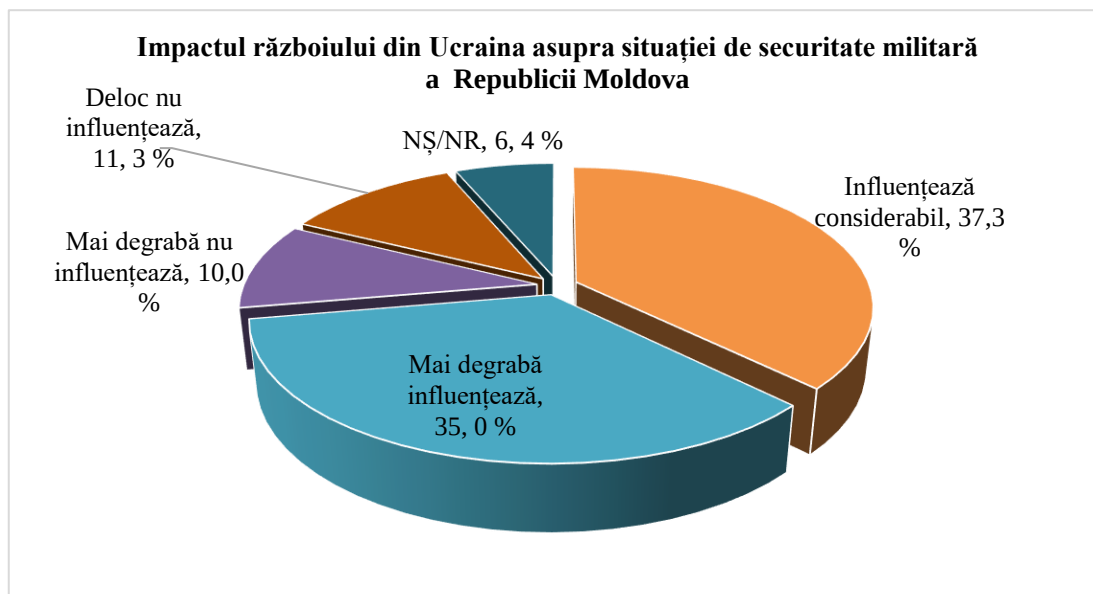

Figura 2. Impactul războiului din Ucraina asupra situației de securitate militară a Republicii Moldova
Sursa: Ministerul Apărării

Concluzia dată se impune din studiul sociologic realizat în anul 2025 pentru Ministerul Apărării cu suportul grupului de experți al Agenției Institute Français d’Enseignement Stratégique et Opératif (denumită în continuare *IFESO*) pe un eșantion de 1 146 persoane cu vârsta cuprinsă între 18 și 60+ de ani din 13 regiuni geografice ale țării, corespunzătoare unităților administrativ-teritoriale, mediu rezidențial: urban-rural. Eșantionul este reprezentativ pentru populația adultă a Republicii Moldova, prezentă în țară în perioada de colectare a datelor (16 februarie-3 martie 2025), cu o marjă de eroare de +3 % (tabelul 1).

Tabelul 1

Percepțiile populației Republicii Moldova asupra situației de securitate națională

Criteriu de selectare a respondentului	Variabile	2025	
		Număr	%
1	2	3	4
Gen	Masculin	576	45,4
	Feminin	570	54,6
Vârstă	18-29 de ani	198	15,2
	30-44 de ani	262	27,9
	45-59 de ani	262	24,2
	60+ de ani	424	32,7
Studii	Medii incomplete/fără studii	201	18,4
	Medii generale	243	20,1
	Profesional tehnice	430	36,5
	Superioare	271	25,0
Ocupație	Activ economic	439	40,9

	Inactiv economic	707	59,1
Limba de comunicare	Română	858	74,7
	Rusă sau alta	288	25,3
Nivel socioeconomic	Nivel scăzut	383	33,3
	Nivel mediu	379	33,3
	Nivel înalt	384	33,5
Mediu de reședință	Urban	507	44,6
	Rural	639	55,4
Total		1 146	100,0

Sursa: Ministerul Apărării

Totodată, posibila extindere a invaziei FR pe teritoriul Ucrainei până la frontierele Republicii Moldova reprezintă o amenințare majoră directă la adresa securității, a parcursului european și a statalității Republicii Moldova.

19.2. Menținerea prezenței militare străine în regiunea transnistreană a Republicii Moldova reprezintă o amenințare militară directă. Prezența nelegitimă a formațiunilor armate ale regimului neconstituțional din regiunea transnistreană, precum și a forțelor militare ale FR din cadrul Grupului operativ de trupe ruse poate fi utilizată în mod direct sau indirect, individual sau în comun, pentru susținerea obiectivelor strategice atât ale regimului neconstituțional, cât și ale FR, în detrimentul suveranității și integrității teritoriale ale Republicii Moldova.

Deși Republica Moldova își menține angajamentul de soluționare pașnică a diferendului transnistrean, nu pot fi excluse riscurile asociate provocărilor deliberate, destabilizărilor controlate sau utilizării regiunii drept platformă pentru operațiuni hibride. Absența controlului constituțional deplin asupra acestei părți a teritoriului național creează un vid de securitate favorabil activităților ilicite și influențelor externe, care contravin intereselor Republicii Moldova.

19.3. Intensificarea operațiilor hibride. Războiul din Ucraina și adâncirea procesului de aderare a Republica Moldova la UE au expus în ultimii ani țara unui spectru tot mai larg de amenințări hibride, caracterizate prin intensitate și diversitate sporite. Din acest motiv, în rândul populației Republicii Moldova s-a format percepția amenințării maligne hibride a FR asupra unui șir de domenii ale vieții sociale, fapt ilustrat de datele prezentate în figura 3.

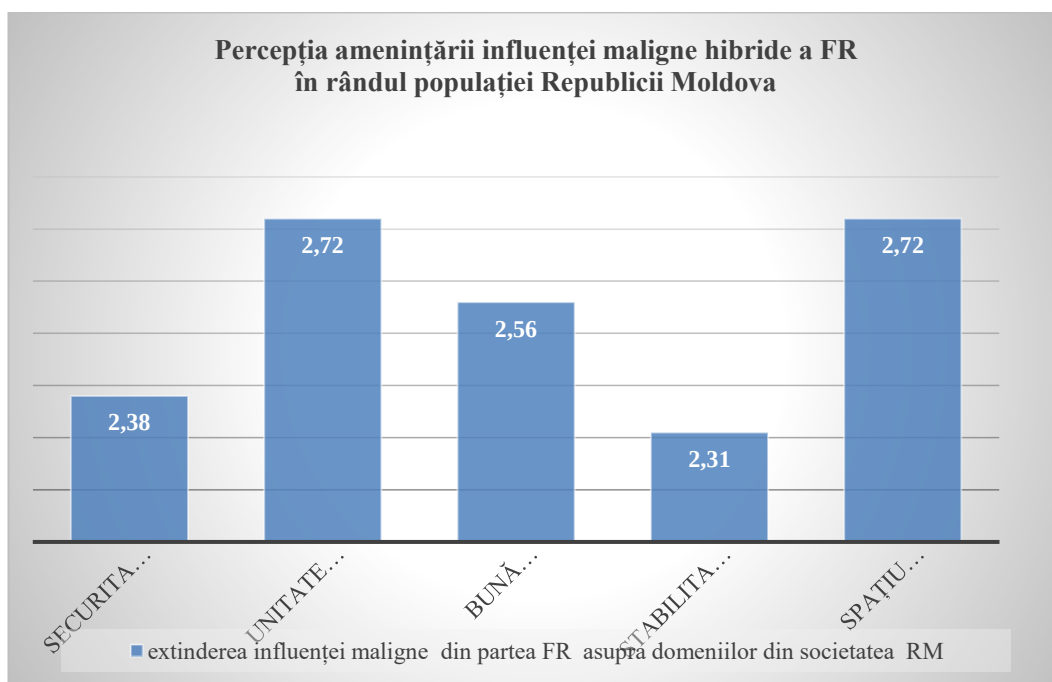

Figura 3. Percepția amenințării influenței maligne hibride a FR în rândul populației Republicii Moldova

Sursa: Barometrul Rezilienței Chatham House (Barometer Resilience Chatham House):

<https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2024-03/2024-03-22-resilience-barometer.pdf>

Aceste amenințări se manifestă simultan pe multiple planuri: militar prin provocări la adresa securității Republicii Moldova; politic prin tentative de influență externă și de subminare a instituțiilor democratice; economic prin utilizarea presiunilor comerciale, energetice și financiare; social prin campanii de dezinformare, manipulare informațională și ingerințe străine, precum și prin polarizarea artificială a opiniei publice. Aceste amenințări hibride urmăresc exploatarea vulnerabilităților interne ale statului, reducându-i reziliența și capacitatea de a-și urma în mod liber parcursul strategic.

19.4. Intensificarea atacurilor informaționale și/sau cibernetice. Agravarea situației regionale de securitate, precum și accelerarea parcursului european au condus la intensificarea presiunilor și a atacurilor în domeniile informațional și cibernetic. Scopul acestora este afectarea capacității decizionale, inclusiv în domeniul apărării naționale, atât prin subminarea coeziunii societății moldovenești, prin exploatarea divergențelor interne, a polarizării politice și a rezilienței scăzute la manipulare informațională și la ingerințe străine în rândul unor segmente ale populației, cât și prin țintirea sistemelor informatice guvernamentale și ale sectorului privat, cu perturbarea datelor și a informațiilor critice utilizate de entitățile sistemului național de apărare.

19.5. Proliferarea armelor și a tehnologiilor militare. Accesul unor actori statali și nonstatali la capacități militare avansate, cu potențial distructiv ridicat, constituie o amenințare semnificativă la adresa apărării naționale, iar războiul din Ucraina a scos în evidență atât amploarea utilizării sistemelor moderne de armament și a tehnologiilor militare cu efect distructiv, cât și riscurile generate de circulația necontrolată a echipamentelor militare pe piețele naționale,

regionale și internaționale. Înarmarea excesivă a actorilor statali din regiune, extinderea comerțului cu armament, inclusiv a celui ilicit, transferul tehnologiilor cu dublă utilizare și diseminarea necontrolată a cunoștințelor tehnico-militare sporesc riscul ca aceste resurse să fie exploatate în acțiuni ostile, în special de natură hibridă, îndreptate împotriva Republicii Moldova.

19.6. Intensificarea efectelor dezastrelor naturale și a schimbărilor climatice. Acest tip de amenințări este tot mai relevant pentru apărarea națională datorită impactului direct asupra infrastructurii critice, a resurselor și a capacităților de intervenție. Creșterea frecvenței unor fenomene precum inundațiile, secetele extreme, incendiile de vegetație sau alunecările de teren poate afecta mobilitatea forțelor destinate apărării naționale, stocurile logistice și funcționarea rețelelor de comunicații și de transport. În plus, schimbările climatice accentuează presiunile de natură socioeconomică și pot genera instabilitate regională însoțită de migrații forțate și de competiție pentru resurse, ceea ce necesită o capacitate robustă de răspuns civil și militar, inclusiv prin dezvoltarea continuă a sistemului integrat de gestionare a situațiilor de criză.

20. Amenințările identificate sunt complexe, interconectate și se pot manifesta în mod hibrid, multidimensional și sincronizat, iar efectul lor cumulativ continuu poate pune în pericol existența suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova.

21. Lipsa intervențiilor adecvate pentru consolidarea sistemului național de apărare al Republicii Moldova și ignorarea amenințărilor și a riscurilor identificate vor avea consecințe grave și de durată nu doar asupra statului și a stabilității politice, economice și sociale, ci și asupra siguranței și prosperității tuturor cetățenilor, indiferent de gen, vârstă, mediu de reședință, statut socioeconomic sau apartenență etnică. Efectele unor astfel de amenințări depășesc dimensiunea militară, influențând direct calitatea vieții, stabilitatea și prosperitatea populației, în special a grupurilor vulnerabile, și necesită capacități adecvate dezvoltate de stat prin intermediul instituțiilor care fac parte din sistemul național de apărare și al forțelor destinate apărării naționale.

Lipsa unui sistem de apărare națională robust, cu capacități de răspuns rapide, integrate și adaptabile, capabil să facă față unui spectru larg de amenințări, nu doar că va afecta apărarea statului și siguranța cetățenilor, dar va amplifica chiar vulnerabilitatea statului, va crea dependențe strategice, va favoriza coerciția externă și izolarea internațională, va spori instabilitatea multidimensională, criminalitatea și insecuritatea internă și va face în continuare dificilă gestionarea crizelor umanitare și sociale majore, printre acestea, migrația necontrolată și scăderea nivelului de trai.

Secțiunea a 2-a

Factori de impact asupra politicii de apărare

22. Pentru perioada de aplicare a prezentului Program sunt identificați următorii factori interni și externi, aflați într-o permanentă interdependență și având posibil impact asupra implementării politicii de apărare a Republicii Moldova și, implicit, asupra sistemului național de apărare, examinat în context statal, regional și global, după cum urmează:

22.1. Neutralitatea Republicii Moldova. Statul Republica Moldova va continua să considere statutul său de neutralitate, consacrat constituțional, drept pilon fundamental al politicii sale de apărare. Acest lucru nu înseamnă însă izolare. Neutralitatea țării obligă autoritățile sistemului național de apărare să adopte toate măsurile necesare pentru asigurarea și dezvoltarea capacităților de apărare. Aceste măsuri vor include atât aspecte de colaborare și de parteneriat extern, cât și promovarea și menținerea păcii, inclusiv prin participarea la misiuni și la operații internaționale. Totodată, statutul de neutralitate și mediul de securitate al Republicii Moldova impun adoptarea măsurilor necesare pentru dezvoltarea propriei industrii de apărare.

22.2. Capacitatea de reziliență națională și de rezistență. O apărare eficientă necesită atât pregătire militară, cât și soluții inovatoare în domenii non-militare, alături de o societate bine informată și de instituții capabile să colaboreze eficient. Viziunea contemporană asupra apărării naționale complexe se întemeiază pe două principii esențiale: rezistența și reziliența. Rezistența reflectă voința și angajamentul cetățenilor de a apăra statul în fața unor amenințări militare, inclusiv pe teritoriile parțial ocupate de adversar. Reziliența definește capacitatea societății, a instituțiilor și a sistemelor statului de a preveni, absorbi, adapta și răspunde eficient la situații de criză, precum și de a restabili, într-un termen rezonabil, funcționalitățile esențiale afectate, inclusiv în contextul amenințărilor la adresa securității sau al unui atac armat. Nivelul de disponibilitate de a apăra țara în cazul unei amenințări externe este redat în figura 3, în baza răspunsurilor cetățenilor la întrebarea „Apărarea țării face parte din obligațiunea fiecărui cetățean?” în cadrul sondajului „Percepții publice asupra forțelor armate ale Republicii Moldova”, realizat în anul 2025 pentru Ministerul Apărării de către un grup de experți ai IFESO.

Pentru perioada de aplicare a prezentului Program, reziliența națională și rezistența vor constitui factori determinanți în modelarea politicii de apărare, în vederea asigurării funcționalității statului, protejării populației și contracarării eficiente a amenințărilor. În acest sens, de primă importanță va fi integrarea în eforturile naționale a acțiunilor de dezvoltare a rezilienței și a continuității guvernării, de consolidare a infrastructurii critice, de protejare și de implicare a populației în activitățile de organizare a apărării, precum și de integrare în parteneriatele externe.

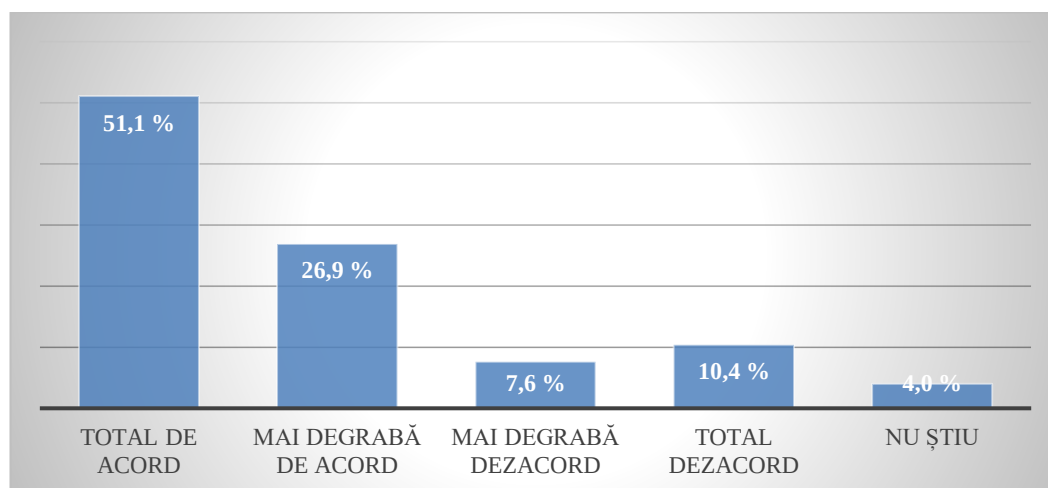

Figura 4. Răspunsurile cetățenilor la întrebarea:
 „Apărarea țării face parte din obligațiunea fiecărui cetățean?”
 din sondajul „Percepții publice asupra forțelor armate ale Republicii Moldova” (2025)
 Sursa: Ministerul Apărării

22.3. Dezvoltarea Forțelor Armate (Armata Națională). Succesul procesului de dezvoltare a Armatei Naționale, componenta principală a Forțelor Armate, reprezintă un factor esențial care influențează politica de apărare, întrucât aceste forțe constituie nucleul capacității defensive a statului și principalul garant al securității și al apărării naționale. O forță armată modernizată, bine echipată și instruită asigură funcționalitatea mecanismelor defensive ale statului atât pe timp de pace, cât și în situații de criză sau de război. În acest sens, în perioada de aplicare a Programului, factorul respectiv urmează să fie avut în vedere, în primul rând, prin ajustarea cadrului normativ național în domeniu, prin creșterea graduală a alocațiilor bugetare destinate apărării naționale, prin aprobarea și implementarea noii structuri de forțe, prin extinderea participării la misiuni și la operații internaționale, precum și prin dezvoltarea parteneriatelor și a cooperării externe.

22.4. Eforturile Republicii Moldova în promovarea egalității de gen sunt tot mai vizibile și recunoscute pe plan internațional. În 2025, țara a ocupat locul 7 în Clasamentul Mondial privind Egalitatea de Gen, rezultat care reflectă angajamentul național de a asigura șanse egale pentru femei și bărbați atât în sectorul public civil, cât și în domeniul militar. Schimbarea percepției față de femeile din sectorul de securitate și de apărare este determinată de eforturile instituțiilor naționale de promovare a egalității de gen, inclusiv prin aprobarea, începând cu anul 2018, a programelor naționale de implementare a Rezoluției Consiliului de Securitate al ONU nr. 1325 privind femeile, pacea și securitatea. Conform datelor Ministerului Apărării, în prezent, în cadrul acestui minister, 22 % din numărul total al militarilor încadrați în bază de contract sunt femei, dintre care 62 % sunt ofițeri. Totodată, din numărul funcționarilor publici angajați în structura de apărare, 56,7 % sunt femei. Conform informațiilor furnizate de Ministerul Apărării, din 2007, 38 de femei au fost detașate în misiuni și în operații internaționale în calitate de observatori militari pe continentul african (Republica Centrafricană, Republica Sudanul de Sud și

Republica Coasta de Fildes), precum și în Europa de Est/Caucaz (Georgia), și ca parte a contingentelor de pacificatori în regiunea Balcanilor de Vest (Republica Kosovo) și în Asia de Sud-Vest (Republica Libaneză).

22.5. Procesul de extindere a UE. În contextul evoluțiilor privind extinderea UE și al deschiderii negocierilor de aderare cu statele candidate, inclusiv cu Republica Moldova, instituțiile europene acordă o atenție sporită consolidării stabilității și rezilienței statelor din Vecinătatea Estică. Această abordare este corelată cu necesitatea gestionării riscurilor de securitate generate de războiul din Ucraina și de evoluțiile geopolitice din regiune. Acest proces va avea implicații majore asupra securității europene prin consolidarea frontierelor estice ale UE și prin extinderea zonelor de stabilitate, totodată însă va genera și provocări legate de coeziunea internă a Uniunii, de capacitatea instituțională și de gestionarea divergențelor dintre statele membre. În același timp, perspectiva aderării Republicii Moldova la UE până în anul 2030 impune adoptarea unor măsuri menite să asigure apropierea și sincronizarea treptată a sistemului național de apărare cu politicile și cu arhitectura europeană de securitate și de apărare, încă din perioada de preaderare.

22.6. Presiunile demografice. Populația mondială continuă să crească și să îmbătrânească, însă în ritmuri diferite de la o regiune la alta. Migrația și extinderea clasei de mijloc la nivel global și regional vor influența direct echilibrele economice și sociale. În Republica Moldova, această tendință se reflectă printr-un proces accentuat de scădere a numărului total al populației și, în special, a segmentului tânăr apt pentru serviciul militar. În ultimii ani se observă și o creștere constantă a gradului de îmbătrânire demografică în Republica Moldova comparativ cu perioadele anterioare atât la nivel general (25,9 % în 2025 comparativ cu 21,7 % în anul 2020), cât și în structura pe sexe, coeficientul fiind mai ridicat în rândul femeilor (29,1 %) decât în acela al bărbaților (22,2 %). Rata îmbătrânirii este determinată de migrația netă negativă, de scăderea natalității și de creșterea speranței de viață pentru anumite grupe ale populației. Acest fenomen afectează capacitatea de regenerare a resurselor umane, precum și eficacitatea și reziliența sistemului național de apărare.

22.7. Schimbările climatice. Efectele schimbărilor climatice devin tot mai evidente și mai severe, afectând sistemul național de apărare în calitate de multiplicator al riscurilor prin intensificarea dezastrelor naturale, a instabilității sociale și a migrației forțate. Forțele armate și cele destinate apărării naționale sunt implicate tot mai frecvent în gestionarea situațiilor de urgență, ceea ce sporește presiunea asupra personalului, a resurselor și a bugetului apărării. Fenomenele climatice extreme afectează infrastructura militară, capacitatea operațională și nivelul de pregătire, impunând integrarea dimensiunii climatice în planificarea strategică, adaptarea conceptuală și modernizarea infrastructurii. Creșterea cererii de resurse va exercita presiuni suplimentare asupra mediului natural, iar eforturile de atenuare și de adaptare la schimbările climatice vor mobiliza tot mai mult societățile, economiile și guvernele.

22.8. Tranziția energetică. Progresele tehnologice vor avea un impact semnificativ asupra activității economice și asupra viitoarelor sisteme energetice.

Diversificarea și dezvoltarea surselor alternative de energie vor contribui la asigurarea independenței energetice, consolidând astfel autonomia strategică a sistemului național de apărare prin creșterea eficienței energetice a infrastructurii critice și prin dezvoltarea unor capacități statale mai sustenabile și autonome. Totodată, extinderea infrastructurii energetice moderne precum rețelele inteligente, parcurile eoliene, centralele fotovoltaice sau sistemele de stocare creează noi obiective sensibile, care trebuie protejate. Astfel, tranziția energetică devine nu doar un proces economic și ecologic, ci și un factor strategic cu impact direct asupra planificării și funcționării sistemului național de apărare.

22.9. Reconfigurarea arhitecturii internaționale de securitate și competiția globală pentru putere. Procesul de transformare a ordinii internaționale va continua, afectând echilibrul de putere existent atât la nivel global, cât și regional. Acest fenomen manifestă tendința de a eroda continuu principiile pe care s-a fundamentat vechea ordine mondială, cele mai afectate dintre acestea fiind suveranitatea și integritatea teritorială a statelor, respectarea normelor dreptului internațional, gestionarea colectivă a securității precum și respectarea drepturilor omului și a principiilor democratice. În acest context, la nivel regional european, arhitectura de securitate europeană va continua să se afle, în perioada următoare, într-un proces accelerat de transformare, determinat de războiul din Ucraina și de consecințele acestuia asupra stabilității regionale. Este de așteptat ca NATO să își consolideze în continuare flancul estic și mecanismele de descurajare, în timp ce UE să își intensifice eforturile pentru dezvoltarea unei dimensiuni autonome de apărare, complementare relației transatlantice. Totodată, relația dintre Europa și SUA va fi redefinită pe baza unei repartizări mai echitabile a responsabilităților, dar și a necesității de a răspunde unitar la amenințările emergente.

22.10. Războiul din Ucraina. Războiul din Ucraina a generat o nouă abordare a securității în Europa, scoțând în evidență necesitatea sporirii capacităților de apărare ale fiecărui stat în parte și importanța apărării teritoriale în organizarea rezistenței naționale. Forțele de apărare teritorială au fost create și pregătite pe timp de pace ca un nou gen de armă al Forțelor Armate ale statului ucrainean. Componentele rezistenței naționale sunt apărarea teritorială, mișcarea de rezistență și pregătirea cetățenilor Ucrainei pentru rezistența națională. În prezent, apărarea teritorială este insuficient dezvoltată conceptual și reglementată în legislația națională. În cazul Republicii Moldova actualizarea acesteia în concordanță cu cerințele timpului este o necesitate. În aceste condiții, Republica Moldova își redefinește viziunea asupra apărării naționale, adoptând SNA și SM, documente prin care subliniază că fundamentul planificării apărării naționale devine sinergia dintre instituțiile statului care fac parte din sistemul național de apărare, actorii societății civile și ceilalți participanți relevanți implicați în consolidarea rezilienței militare și, după caz, a rezistenței naționale. Această viziune integrată presupune dezvoltarea unei abordări multidimensionale a apărării, care să fundamenteze conceptual rezistența națională și să asigure coerența măsurilor adoptate la nivel operațional și strategic.

Sechelele războiului din Ucraina vor afecta pentru o perioadă îndelungată climatul de securitate nu numai în privința părților beligerante (Ucraina și FR), ci și a întregului continent european, chiar după încheierea formală a conflictului. Identificarea unor soluții durabile de pace va constitui în perioada următoare una dintre cele mai mari provocări pentru agenda de securitate internațională, iar un eventual eșec în acest sens nu ar face decât să deschidă calea reizbucnirii războiului pe termen scurt sau mediu.

22.11. Creșterea cheltuielilor militare. Un factor important în modelarea politicii de apărare reprezintă creșterea exponențială a cheltuielilor militare la nivel global. La sfârșitul anului 2024, cheltuielile militare totale în lume au atins cifra de 2 718 miliarde de dolari SUA, marcând o creștere de 9,4 % în termeni reali față de anul 2023. Aceasta reprezintă 2,5 % din PIB-ul mondial. La nivel regional, cheltuielile militare europene au crescut cu 17 %, ajungând la 693 miliarde de dolari SUA în 2024, după cum se poate vedea din figura 5. Statele membre NATO au cheltuit 1 506 miliarde de dolari SUA, 18 dintre cei 32 de membri ai alianței atingând pragul de 2 % din PIB. Cele mai mari cheltuieli în domeniul apărării aparțin SUA, care se situează pe primul loc, cu 997 miliarde de dolari SUA, urmate de Republica Populară Chineză (314 miliarde de dolari SUA), FR (149 miliarde de dolari SUA), Republica Federală Germania (108 miliarde de dolari SUA) și Republica India (84 miliarde de dolari SUA).

Cheltuielile militare ale FR au înregistrat o creștere cu 38 % în 2024, ajungând la 149 miliarde de dolari SUA, echivalentul a 7,1 % din PIB. Ucraina s-a situat pe locul al optulea în clasamentul statelor de pe glob, în ceea ce privește cheltuielile militare, cu o creștere de 2,9 %, până la 64,7 miliarde de dolari SUA, sumă care reprezintă 34 % din PIB-ul țării. Începând cu anul 2025, a fost propus un angajament politic la nivelul NATO privind majorarea alocărilor pentru bugetele de apărare până la 5 % din PIB, până în 2035. În tabelul 6 sunt indicate cheltuielile pentru apărare ale statelor NATO, planificare pentru anii 2025-2036, și ponderea acestora, în procente, în PIB-ul statelor respective.

Tabelul 2

**Cheltuielile pentru apărare ale statelor NATO, preconizate
pentru anii 2025-2036, % din PIB**

Nr. crt.	Țara	Planificat, %	Anul țintă
1	2	3	4
1.	Austria	2	2032
2.	Belgia	2	2025
3.	Bulgaria	2,04	2025
4.	Cehia	3	2030
5.	Cipru	1,73	2025
6.	Croația	3	2030
7.	Danemarca	3,5	2033
8.	Estonia	5,4	2029

1	2	3	4
9.	Finlanda	3	2029
10.	Franța	3,5	2030
11.	Germania	3,5	2035
12.	Grecia	3,5	2036
13.	Irlanda	0,5	2034
14.	Italia	2	2025
15.	Letonia	4	2026
16.	Lituania	5,5	2026
17.	Luxemburg	2	2030
18.	Malta	0,41	2025
19.	Marea Britanie	2,5	2027
20.	Norvegia	2,16	2025
21.	Polonia	4,7	2025
22.	Portugalia	1,5	2025
23.	România	3,5	2030
24.	Slovacia	2	2025
25.	Slovenia	1,6	2026
26.	Spania	2	2025
27.	Suedia	2,6	2028
28.	Turcia	1,8	2025
29.	Țările de Jos	3,5	2032
30.	Ungaria	2,1	2028

Sursa: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/defence-numbers/>

22.12. Tendințe de descreștere a popularității (promovării) serviciului militar la nivel internațional. Pe plan global, profesionalizarea forțelor armate și accentul tot mai pronunțat pe tehnologiile avansate au diminuat atractivitatea serviciului militar obligatoriu în favoarea celui bazat pe voluntariat sau pe bază de contract. Totodată, creșterea nivelului de trai în statele dezvoltate, precum și o perioadă îndelungată de stabilitate și de securitate au avut drept consecință reducerea semnificativă a bazei de recrutare pentru serviciul militar pe bază de contract, tinerii orientându-se tot mai mult spre profesii mai puțin riscante.

În Republica Moldova, acest fenomen este amplificat de factori demografici (scăderea numărului de tineri apti pentru serviciul militar), socioeconomi (migrația și preferința pentru profesii civile mai atractive din punct de vedere financiar), dar și de percepțiile culturale privind statutul militarilor și nivelul de încredere în instituțiile de forță.

De aproximativ un deceniu, Republica Moldova se confruntă cu un fenomen ce poate fi calificat drept criză de încredere în instituțiile statului. După ce, în anii 2016-2017, a atins cele mai scăzute cote din ultimele două decenii, încrederea cetățenilor în instituțiile statului nu a revenit la nivelurile anterioare. Conform datelor obținute în urma studiului sociologic realizat în anul 2025 cu suportul grupului de experți IFESO, autorități precum Parlamentul, Consiliul Național de Securitate și Guvernul înregistrează niveluri de încredere de 32-

34 %. Între limitele de 40 și 45 % ale aprecierilor pozitive se regăsesc instituții precum Președinția, Ministerul Apărării și Ministerul Afacerilor Interne, conform figurii 5.

Ministerul Apărării înregistrează cel mai ridicat nivel de încredere dintre instituțiile menționate, comparativ cu situația din 2024 nivelul rămânând stabil, așa cum se poate constata din datele incluse în figura 6.

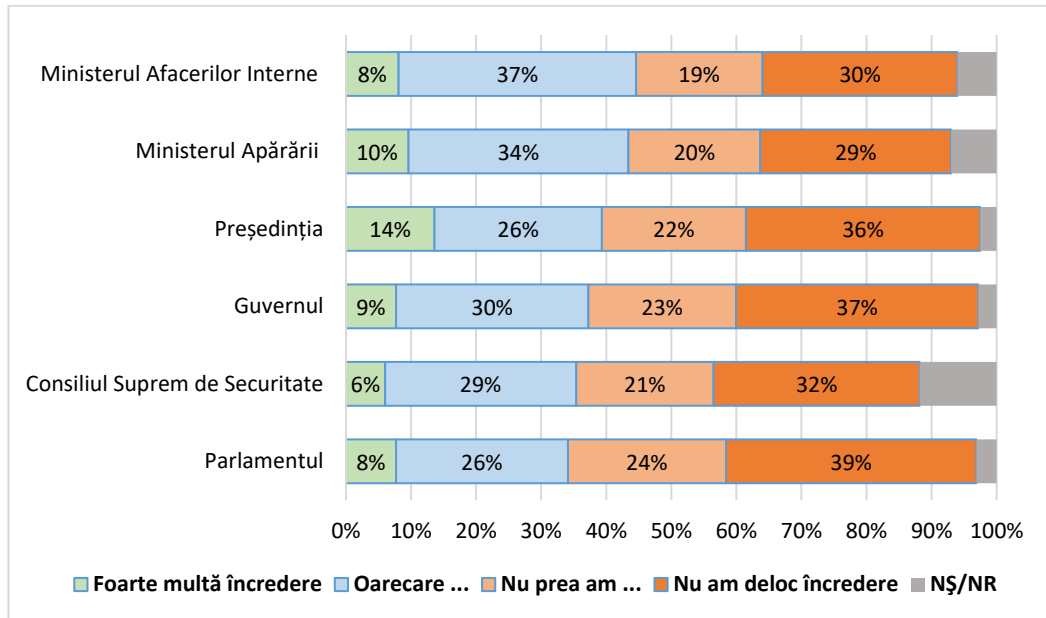

Figura 5. Nivelul de încredere al populației Republicii Moldova în instituțiile principale ale statului
Sursa: Ministerul Apărării

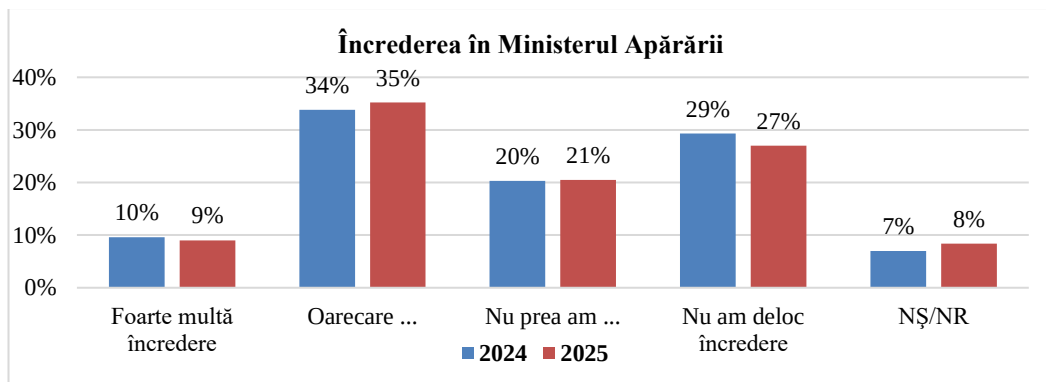

Figura 6. Nivelul de încredere în Ministerul Apărării
Sursa: Ministerul Apărării

Totodată, în cadrul sistemului de securitate al țării persistă discrepanțe semnificative în ceea ce privește nivelul de încredere al cetățenilor acordat diferitelor autorități, unele dintre ele înregistrând un raport net pozitiv între încredere și neîncredere. Comparațiile indică asupra poziției diferențiate a autorităților din sectorul de securitate în percepția publică. Cel mai ridicat nivel de încredere este acordat pompierilor și Serviciului mobil de urgență, reanimare și descarcerare (denumit în continuare SMURD), care beneficiază de încrederea a peste 90 % dintre respondenți, cu o rată foarte redusă a neîncrederii, ceea ce generează un sold net al încrederii de aproape 90 %. Acest nivel excepțional

poate fi explicat prin caracterul apolitic, intervențional și orientat direct către protecția cetățeanului al acestor structuri.

Armata Națională ocupă următoarea poziție în clasamentul încrederii, peste 60 % dintre cetățeni exprimându-și încrederea, în timp ce aproximativ 30 % manifestă neîncredere. Diferența dintre cele două valori indică un capital de legitimitate relativ consolidat, dar inferior celui de care beneficiază structurile de intervenție în situații de urgență. În contextul deteriorării mediului regional de securitate, relevanța autorității publice a crescut, iar procesele de modernizare și de cooperare internațională au contribuit suplimentar la îmbunătățirea imaginii sale publice, chiar dacă aceasta nu atinge nivelul excepțional de încredere acordat serviciilor de urgență.

Un sold net pozitiv al încrederii se constată și în cazul Poliției de Frontieră (61,3 % încredere față de 33,7 % neîncredere), Serviciului Vamal (53,2 % încredere față de 38,0 % neîncredere) și Serviciului de Informații și Securitate (49,7 % încredere față de 36,7 % neîncredere). Deși aceste autorități mențin un sold pozitiv al încrederii, nivelurile mai moderate sugerează percepții publice mai nuanțate, posibil influențate de expunerea mediatică, de interacțiunea directă cu cetățenii sau de asocierea cu atribuțiile lor de control.

În ansamblu, datele relevă o tendință evidentă: autoritățile publice percepute ca fiind orientate direct spre protecția imediată a cetățeanului se bucură de un nivel înalt de încredere, în timp ce autoritățile cu atribuții de reglementare, de control sau de informații înregistrează un raport mai echilibrat între încredere și neîncredere, așa cum se poate deduce din informațiile obținute în urma studiului sociologic prenotat, înserate în figura 7.

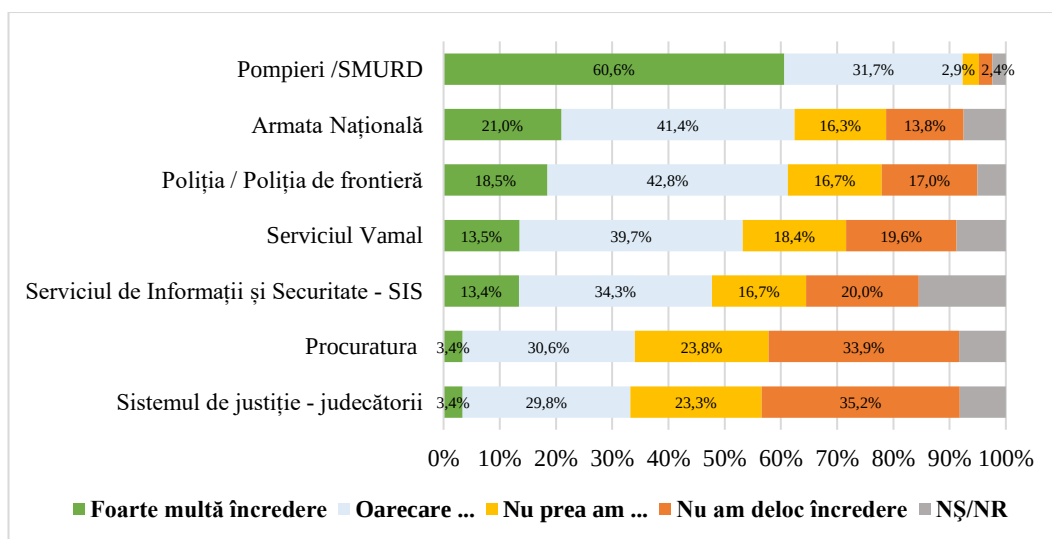

Figura 7. Nivelul de încredere al populației Republicii Moldova în unele subdiviziuni ale autorităților de securitate și de apărare

Sursa: Ministerul Apărării

22.13. Progresul tehnologic. Evoluția tehnologiilor emergente și disruptive, inclusiv în domeniul militar, va accelera competiția globală pentru superioritate tehnologică și va remodela securitatea internațională. Se anticipează că dezvoltarea senzorilor avansați, a inteligenței artificiale, a automatizării și a

capabilităților cibernetice va transforma strategiile de apărare, capabilitățile operaționale și procesul decizional militar. Această dinamică va genera atât oportunități de consolidare a eficienței și a preciziei acțiunilor militare, cât și riscuri sporite de escaladare și vulnerabilități, cu efecte încă imprevizibile asupra stabilității și securității internaționale. De asemenea, accesul extins la informații și creșterea numărului de tehnologii cu dublă utilizare vor spori capacitatea organizațiilor extremiste violente și a grupărilor de crimă organizată de a produce daune.

Factorii analizați se află într-o permanentă schimbare și exercită influențe diferite asupra politicii de apărare a Republicii Moldova, manifestându-se atât separat, cât și interconectat.

Secțiunea a 3-a **Aspecte specifice referitoare** **la domeniul de intervenție al Programului**

23. Apărarea națională este asigurată prin efortul conjugat al acțiunilor politice, militare, economice, diplomatice, informaționale și sociale, iar măsurile adoptate în acest domeniu sunt obligatorii pentru autoritățile și instituțiile publice, pentru agenții economici, indiferent de forma de proprietate, precum și pentru cetățenii Republicii Moldova.

24. Implementarea prezentului Program comportă o serie de particularități determinate de complexitatea domeniului apărării naționale, care, dincolo de dimensiunea militară, integrează și componente civile, economice și sociale. Aceste particularități impun un nivel înalt de coordonare și complementaritate interinstituțională pentru a asigura coerența acțiunilor și utilizarea eficientă și durabilă a resurselor disponibile.

25. Caracterul transversal al SNA, care implică participarea Guvernului și a autorităților subordonate acestuia, a Parlamentului, a Aparatului Președintelui Republicii Moldova, a structurilor coordonate de către Președintele țării, precum și a autorităților și instituțiilor aflate sub control parlamentar, definește caracterul interinstituțional distinct al prezentului Program.

26. SNA – strategia-umbrelă – este un document de politici elaborat de către Guvern prin intermediul Ministerului Apărării și aprobat, cu avizul Președintelui Republicii Moldova, de către Parlament, autorități care, împreună, conduc sistemul național de apărare și exercită rolul colectiv de supraveghere și de control al implementării acesteia. Guvernul, prin intermediul Ministerului Apărării, coordonează eforturile de punere în aplicare a SNA, inclusiv în raport cu autoritățile care nu se află în subordinea sa. Pentru a asigura unitatea, coerența și complementaritatea acțiunilor la nivel național, toate autoritățile implicate în implementarea SNA trebuie să integreze prevederile prezentului Program care le vizează în propriile documente de planificare.

27. Sinergia și coordonarea acțiunilor autorităților implicate în prezentul Program vor permite implementarea primei etape a SNA, axate pe dezvoltarea și pe modernizarea capacităților de apărare, pe asigurarea funcționării eficiente a sistemului național de apărare, pe creșterea interoperabilității forțelor, precum și pe consolidarea cooperării interinstituționale în vederea îndeplinirii sarcinilor. În perspectiva integrării Republicii Moldova în UE, se va asigura apropierea și sincronizarea treptată a sistemului național de apărare cu arhitectura europeană de securitate și de apărare.

28. Prezentul Program reprezintă prima iterație a procesului de implementare a SNA, a cărei perioadă de aplicare (2024-2034) denotă faptul că dezvoltarea sistemului național de apărare necesită timp și efort susținut. Rezultatele scontate în ceea ce privește creșterea potențialului de apărare pot fi obținute doar prin menținerea continuității politicilor și a proceselor stabilite de SSN și SNA, prin voință politică pe termen lung, precum și prin mecanismele de implementare (programe, planuri, foi de parcurs), luând în considerare planificarea domeniului pe termen scurt, dictată de ciclul bugetar anual și de estimările cadrului bugetar pe termen mediu (denumit în continuare *CBTM*).

29. Succesul acestui proces va depinde de stabilirea clară și consecventă a nivelului de apărare necesar („suficiența defensivă”), de implementarea programelor multianuale de achiziții militare, de formarea unui personal profesionist, de elaborarea strategiilor de apărare și militare adecvate și de consolidarea tuturor componentelor unei capacități militare complete. În acest sens, prevederile prezentului Program privind dezvoltarea capabilităților Forțelor Armate vor fi implementate prin prevederile SM, ale programului de implementare al acesteia, precum și ale PDCMTL.

30. Procesul de implementare a SNA va fi corelat și sincronizat cu planificarea apărării și cu planificarea strategică la nivel național. În Republica Moldova planificarea apărării se desfășoară în cadrul Sistemului de planificare, programare, bugetare și evaluare (denumit în continuare *PPBE*) conform unui model deja consacrat la nivelul statelor europene și al SUA. În calitate de componentă esențială a politicii de apărare, planificarea apărării cuprinde ansamblul activităților și măsurilor destinate promovării intereselor naționale, definirii și atingerii obiectivelor în domeniul apărării, asigurării securității cetățenilor, apărării suveranității, integrității și unității teritoriale, precum și îndeplinirii responsabilităților în domeniul apărării și securității militare.

31. Pe măsură ce avansează dezvoltarea apărării și cresc cerințele caracteristice războiului modern, componenta calitativă a resurselor umane și dimensiunea cantitativă a capacității operaționale militare, reflectată în efectivele forțelor armate și ale forțelor destinate apărării naționale, au devenit esențiale. Aceste dimensiuni sunt influențate de o serie de factori care au o pondere

considerabilă în dezvoltarea capacității operaționale de apărare precum capacitatea economiei naționale, resursele disponibile, poziția geografică și alți factori relevanți. Astfel, prezentul Program pune accent pe dezvoltarea capacităților militare întrunite, pe profesionalizarea forțelor, pe revigorarea și consolidarea capacităților de mobilizare economică și pe dezvoltarea unor capacități tehnologice de apărare proprii, cu sprijinul partenerilor de dezvoltare, în contextul asigurării unei apărări naționale eficiente și robuste. Un indicator cantitativ relevant al potențialului de apărare și al evaluării acestuia, utilizat de factorii de decizie și de organizații internaționale pentru publicul larg, este procentul din PIB alocat apărării. Acesta permite o evaluare adecvată a puterii militare și nu afectează prevederile privind confidențialitatea datelor.

32. Modalitatea de implementare a OG ale politicii de apărare va fi asigurată prin realizarea OS, care, la rândul lor, vor fi puse în aplicare prin rațiunea intervențiilor stabilite de direcțiile de acțiune din SNA (denumite în continuare DA). Fiecare OS poate contribui direct sau indirect, simultan sau consecutiv, la îndeplinirea unuia sau a mai multe OG, iar fiecare DA poate sprijini, în mod similar, realizarea mai multor OS.

Partea operațională a prezentului Program se va baza pe OS și pe DA din SNA, integrate și detaliate în 25 de OS pe termen mediu, însoțite de activitățile, măsurile și reformele necesare pentru realizarea acestora, după cum este prezentat grafic în figura 8. Partea operațională a Programului poate fi actualizată o dată la trei ani sau ori de câte ori va fi necesar, în cazul unor schimbări esențiale ale direcțiilor de dezvoltare a apărării naționale și ale nivelului de finanțare prevăzut pentru realizarea OS.

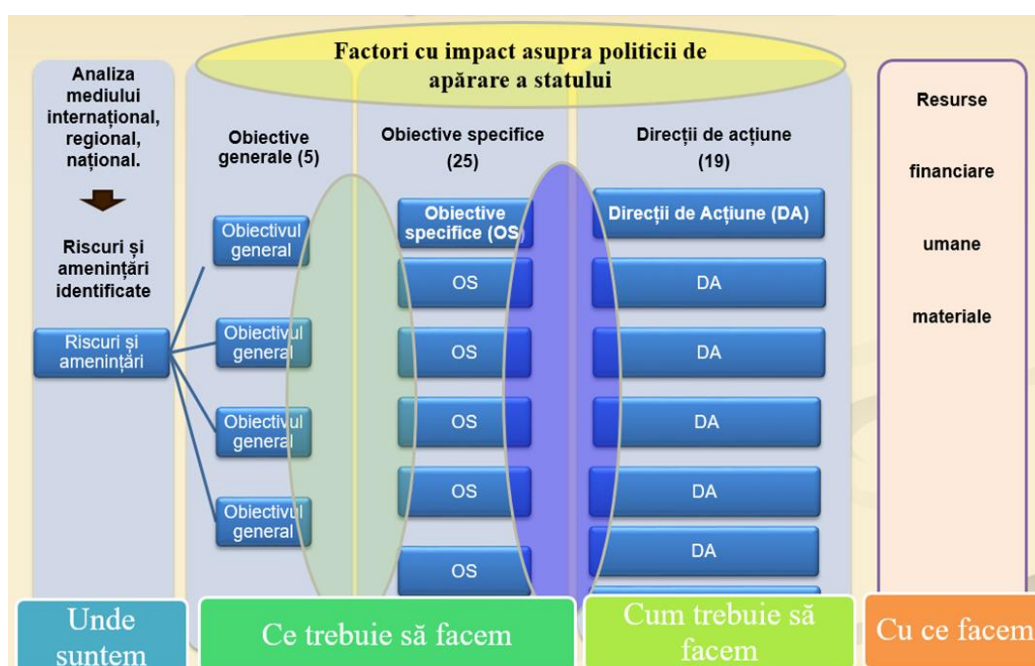

Figura. 8 Mecanismul de implementare a SNA. Interdependența SNA și a Programului

33. DA reprezintă liniile de efort naționale, care asigură unitatea de acțiune și coerența comenzii în realizarea obiectivelor specifice. Acestea se concretizează prin transformări conceptuale, dezvoltare instituțională, îmbunătățirea cooperării interinstituționale, consolidarea capacităților și capabilităților necesare sistemului național de apărare, precum și prin eliminarea ambiguităților generate de lacunele cadrului normativ în domeniu.

Capitolul III

OBIECTIVE GENERALE

34. Implementarea prezentului Program se bazează pe viziunea strategică pentru domeniul apărării naționale, inclusă în SNA, care prevede dezvoltarea unui sistem național de apărare robust și modern, cu resursă umană profesionalizată și cu capabilități adecvate provocărilor de securitate actuale, capabil să asigure prevenirea, descurajarea și respingerea agresiunii la adresa suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a Republicii Moldova, precum și la adresa democrației constituționale. Pentru realizarea acestei viziuni, prezentul Program stabilește pentru perioada 2026-2030 următoarele OG ale politicii de apărare:

34.1. OG 1 „Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare” vizează eforturi care urmează să se concentreze, în primul rând, asupra Armatei Naționale, componentă de bază a Forțelor Armate, care, la rândul lor, reprezintă nucleul sistemului național de apărare. Finalitatea urmărită este asigurarea suficienței defensive a statului, inclusiv prin abordarea unitară și coordonată a implementării Programului. Politica de apărare și prioritățile naționale vor fi adaptate în funcție de evaluarea continuă a amenințărilor și a riscurilor la adresa securității militare și a apărării naționale, inclusiv a celor de natură hibridă. În acest context, se vor consolida capacitățile naționale de anticipare, de prevenire și de contracarare a amenințărilor și a riscurilor prin intensificarea eforturilor de generare și de pregătire a forțelor armate pentru executarea misiunilor atribuite. Pe durata aplicării Programului, accentul principal va fi pus pe modernizarea echipamentelor și integrarea tehnologiilor avansate precum sistemele și vehiculele fără pilot, sistemele de apărare aeriană, protecția cibernetică, echipamentele de comunicații și sistemele de comandă și de control, care vor asigura baza tehnologică modernă a Forțelor Armate pentru acțiunile ulterioare de transformare. De asemenea, se va asigura funcționarea mecanismului de mobilizare și de evidență a resurselor de apărare și se va pune în aplicare conceptul de rezistență națională. Planificarea, alocarea și utilizarea resurselor destinate apărării vor fi optimizate în paralel cu responsabilizarea tuturor autorităților statului implicate, precum și a societății, cu privire la importanța dezvoltării și funcționalității sistemului național de apărare. Se va urmări perfecționarea sistemului de formare și de instruire militară, precum și a învățământului militar, creșterea expertizei și a competențelor personalului militar și civil și, de asemenea, crearea programelor educaționale în domeniul apărării și al securității, destinate tineretului, în scopul formării unei culturi de

securitate și de apărare pe termen mediu și lung. Totodată, sprijinul multilateral al partenerilor externi va juca un rol esențial în accelerarea acestor procese.

34.2. OG 2 „Integrarea în arhitectura de securitate și de apărare a UE” va fi asigurată printr-un ansamblu de măsuri și de acțiuni ținute spre pregătirea sistemului național de apărare pentru sincronizarea cu cel de la nivelul UE, corelată cu avansarea procesului de aderare la nivel național. Aceasta va include atât intensificarea dialogului politic și a cooperării practice cu UE în cadrul Politicii Externe și de Securitate Comune (PESC) și al Politicii de Securitate și de Apărare Comune (PSAC), cât și ajustarea cadrului legal și a proceselor de reformă a sistemului național de apărare printr-o abordare coordonată și interinstituțională. La realizarea acestui obiectiv, accentul va fi pus pe valorificarea formatelor de dialog la nivel înalt, inclusiv ca rezultat al încheierii Parteneriatului pentru Securitate și Apărare cu UE, pe implementarea proiectelor și a programelor curente în cadrul Instrumentului European pentru Pace (European Peace Facility – EPF), precum și pe extinderea ariilor de cooperare cu instituțiile UE, prin implicarea Republicii Moldova în inițiative relevante din domeniul apărării. Totodată, vor fi depuse eforturi pentru dezvoltarea și diversificarea programelor de cercetare-dezvoltare și de inovare în domeniul securității și al apărării, precum și pentru examinarea posibilităților de dezvoltare a parteneriatelor și a cooperării în domeniul industriei de apărare. Acest obiectiv se va realiza prin implementarea angajamentelor asumate în cadrul formatelor de cooperare (inițiative, proiecte) și de parteneriat cu NATO (ITPP, EDCB), precum și prin aprofundarea dialogului politic și a cooperării practice.

34.3. OG 3 „Dezvoltarea și aprofundarea colaborării interinstituționale la nivel național, precum și a relațiilor de cooperare și a parteneriatelor internaționale în domeniul apărării și securității militare” urmărește promovarea și consolidarea instrumentelor diplomației apărării, inclusiv pentru asigurarea interoperabilității forțelor sistemului național de apărare cu structurile și capacitățile de apărare ale partenerilor, contribuind astfel la creșterea securității naționale, regionale și internaționale. Această abordare presupune gestionarea sistemului național de apărare de o manieră sistematică, transparentă și corespunzătoare standardelor de calitate înalte și de management al performanței, prin respectarea principiilor bunei guvernante, ale controlului civil democratic asupra structurilor de forță și ale egalității de gen. În plus, vor fi consolidate mecanismele de cooperare civil-militară, cultura de securitate și de apărare, precum și capacitățile instituționale și mecanismele de cooperare interinstituțională. Acest obiectiv va fi realizat în principal prin extinderea și eficientizarea programelor, planurilor, inițiativelor și acordurilor cu partenerii relevanți, în diverse formate de colaborare, urmărindu-se consolidarea mecanismelor de dialog, de cooperare și de asistență, precum și avansarea formatelor de dialog la nivel regional oferite Republicii Moldova de către organisme regionale: Inițiativa regională de cooperare în domeniul apărării și securității (Southeastern Europe Defence Ministerial Process – SEDM), Centrul de cooperare în domeniul securității (Regional Arms Control Verification and Implementation Assistance Centre – RACVIAC) ș. a. De asemenea, accentul va

fi pus pe extinderea rețelei de parteneriate în domeniul apărării, fiind esențiale, în context, sprijinul și cooperarea în materie de echipamente și de tehnologii militare, schimbul de informații și de instruire, preluarea bunelor practici în coordonarea și în cooperarea interinstituțională, precum și consolidarea comunicării strategice.

34.4. OG 4 „Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova prin atingerea pragului de 1 % din PIB pentru apărarea națională până în anul 2030” va fi realizat printr-un angajament ferm de creștere treptată a finanțării pentru apărare. Această măsură va permite planificarea și implementarea coerentă a programelor de modernizare, planificarea pe termen mediu și lung a achizițiilor strategice multianuale în domeniul apărării, creșterea capacităților operaționale și de reacție, precum și dezvoltarea infrastructurii și a sistemelor de comandă și de control. Asigurarea unui buget stabil, predictibil și transparent va spori credibilitatea strategică a Republicii Moldova prin consolidarea capacității de descurajare și de apărare a statului și va contribui la consolidarea încrederii partenerilor internaționali, precum și la crearea premiselor pentru integrarea eficientă în inițiativele regionale și europene de securitate și de apărare. O prioritate constantă va constitui perfecționarea sistemului de protecție socială a personalului structurilor de apărare și salarizarea adecvată, asigurând astfel atractivitatea serviciului militar și civil, stabilitatea și motivația resursei umane. Se va pune accent pe asigurarea securității, integrității și funcționalității eficiente a infrastructurii critice și de apărare, esențiale pentru menținerea funcționării societății, pe prevenirea riscurilor majore și pe garantarea siguranței naționale și a bunăstării populației.

34.5. OG 5 „Poziționarea Republicii Moldova în calitate de furnizor de securitate la nivel regional și internațional și de partener de încredere” se concentrează asupra consolidării și sporirii potențialului de furnizor de securitate al țării. Acest obiectiv presupune dezvoltarea capacităților interne de intervenție operativă în misiuni și în operații pentru asigurarea securității naționale și contribuirea la securitatea internațională sau regională fie prin parteneriate, fie prin implicarea în misiuni internaționale de stabilizare, de menținere a păcii, de gestionare a crizelor sau în intervenții umanitare, care vor consolida acest rol. Realizarea acestui obiectiv se va axa pe sporirea măsurilor de încredere și de cooperare internațională prin intensificarea și extinderea implicării Republicii Moldova în misiuni și în operații internaționale destinate asigurării păcii și stabilității.

Capitolul IV

OBIECTIVE SPECIFICE

35. Pentru atingerea OG stabilite, prezentul Program preia OS din SNA (denumite în continuare OS SNA), care orientează eforturile asumate și le operaționalizează prin obiectivele specifice (OS) aferente prezentului Program și Planului de acțiuni, după cum urmează:

35.1. Pentru OG 1 al politicii de apărare (OG SNA 26.1) „Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare”:

OS 1.1. Accelerarea procesului de dezvoltare și de modernizare a capabilităților de apărare ale nucleului de bază al Forțelor Armate cu cel puțin 65 % comparativ cu anul 2024 până în 2030 (OS SNA 27.1);

OS 1.2. Sporirea capacității operaționale a Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite cu cel puțin 5 % până în 2030 (OS SNA 27.2);

OS 1.3. Consolidarea și eficientizarea sistemului național de mobilizare, inclusiv prin digitalizare și tehnologii moderne, până în 2030 (OS SNA 27.3);

OS 1.4. Instituționalizarea conceptului de rezistență la nivel național prin prisma consolidării capacităților de apărare complexă și de reziliență până în 2030 (OS SNA 27.4);

OS 1.5. Organizarea unui sistem coerent de apărare aeriană națională prin integrarea într-un răspuns coordonat a sistemelor din dotare și a celor alocate în sprijin, operațional până la cel puțin 70 %, până în 2030 (OS SNA 27.6);

OS 1.6. Stabilirea unui mecanism eficient și funcțional de planificare a apărării naționale până în 2029 (OS SNA 27.8);

OS 1.7. Dezvoltarea capabilităților instituționale de apărare cibernetică și integrarea a nu mai puțin de 80 % din componentele de răspuns la amenințările cibernetice în capabilitățile de apărare întrunite până în 2030 (OS SNA 27.9);

OS 1.8. Sporirea eficienței sistemului de avertizare timpurie privind riscurile și amenințările, inclusiv cu caracter hibrid, la adresa securității militare și a apărării naționale, cu cel puțin 50 % prin propulsarea capacităților predictive, de avertizare integrată și de intervenție până în 2030 (OS SNA 27.10);

OS 1.9. Perfecționarea sistemului de formare continuă în cadrul sistemului național de apărare în conformitate cu cerințele războiului modern, cu integrarea lecțiilor însușite din evoluțiile contextului regional de securitate în proporție 50 % și promovarea valorilor naționale până în 2030 (OS SNA 27.11);

OS 1.10. Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant în scopul asigurării continuității serviciilor medicale naționale și creșterea rezilienței în situații de criză și de conflict până în 2029 (DA SNA 29.19);

Rațiunea intervenției. Pentru asigurarea unei apărări naționale eficiente și robuste, în conformitate cu viziunea strategică a SNA, este imperativă dezvoltarea, modernizarea și menținerea funcționalității capacităților militare întrunite ale Forțelor Armate, ca nucleu al sistemului național de apărare. În vederea realizării OS 1.1 și OS 1.2, se impune revizuirea structurii Forțelor Armate, în special a componentei principale a acestora, Armata Națională, pentru a asigura funcționalitatea, eficiența și capacitatea operațională maximă atât pe timp de pace, cât și în situații de criză sau de război. Totodată, sunt necesare măsuri suplimentare pentru eficientizarea sistemului național de planificare a apărării.

În vederea integrării dimensiunii militare în cadrul efortului național de consolidare a apărării, se impun măsuri pentru revigorarea sistemului național de mobilizare, inclusiv a economiei, populației și teritoriului (OS 1.3), precum și pentru dezvoltarea și implementarea integrată a conceptului de rezistență armată

în situații de criză și de război (OS 1.4). Lecțiile învățate din agresiunea militară a FR împotriva Ucrainei au scos în evidență necesitatea dezvoltării capacității de supraveghere și de control militar al spațiului aerian (OS 1.5), corelată cu consolidarea capacităților naționale de avertizare timpurie, în conformitate cu OS 1.8. De asemenea, este indispensabilă consolidarea și adaptarea sistemului de educație și de instruire pe baza lecțiilor învățate din conflictul armat din Ucraina și în concordanță cu cerințele războiului modern.

Pentru contracararea amenințărilor hibride la care Republica Moldova este expusă în mod constant, este necesară dezvoltarea continuă și integrarea în efortul național a capacităților informaționale și cibernetice ale autorităților sistemului național de apărare (OS 1.7). Totodată, consolidarea capacităților și protecția infrastructurii critice, inclusiv pentru asigurarea continuității serviciilor medicale în situații de criză (OS 1.10), vor contribui la sporirea rezilienței statului și la consolidarea profilului său de partener responsabil și predictibil pe plan internațional.

35.2. Pentru OG 2 al politicii de apărare (OG SNA 26.2) „Integrarea în arhitectura de securitate și de apărare a UE”:

OS 2.1. Ajustarea și armonizarea cadrului normativ conform viziunii actualizate de organizare și de funcționare a sistemului național de apărare până în 2027 (OS SNA 27.7);

OS 2.2. Întărirea capacităților entităților de cercetare-dezvoltare și inovare în domeniul apărării și consolidarea parteneriatelor cu mediul academic și cu organizațiile societății civile (denumite în continuare OSC) relevante până în 2030 (OS SNA 27.11);

OS 2.3. Dezvoltarea capacităților naționale în domeniul industriei de apărare până în 2027 (OS SNA 27.14);

OS 2.4. Valorificarea a cel puțin două inițiative/instrumente ale UE în domeniul securității și apărării, precum și continuarea derulării obiectivelor de parteneriat existente cu NATO până în 2029 (OS SNA 27.17);

Rațiunea intervenției. Integrarea Republicii Moldova în UE constituie un obiectiv strategic asumat la nivel național, la realizarea căruia participă ansamblul autorităților și actorilor relevanți. În acest context, pentru alinierea la standardele și la exigențele UE, sistemul național de apărare necesită consolidarea unui cadru normativ unitar și coerent, capabil să asigure procese și mecanisme eficiente, transparente și interoperabile, precum și să ofere autorităților responsabile instrumente adecvate pentru gestionarea, sub control democratic și civil, a provocărilor cu caracter sistemic (OS 2.1).

Totodată, integrarea progresivă în arhitectura europeană de securitate și apărare presupune intensificarea dialogului politic și aprofundarea cooperării practice cu UE în domeniul politicii externe și de securitate comune (denumită în continuare *PESC*) și al politicii de securitate și apărare comune (denumită în continuare *PSAC*). Consolidarea acestor dimensiuni va facilita racordarea autorităților din domeniul apărării la mecanismele și la practicile europene înainte de aderarea formală a Republicii Moldova la UE. În vederea atingerii acestui obiectiv, statul trebuie să asigure implementarea consecventă a

angajamentelor asumate și valorificarea integrală a oportunităților oferite de procesul de integrare europeană, inclusiv prin utilizarea instrumentelor și inițiativelor UE în domeniul securității și apărării precum Facilitatea Europeană pentru Pace (*European Peace Facility*), cunoscută și ca Instrumentul european pentru pace (denumită în continuare *EPF*), Cooperarea structurată permanentă în domeniul apărării și securității (*Permanent Structured Cooperation*) (denumită în continuare *PESCO*) și mecanisme de cooperare cu Agenția Europeană de Apărare (*European Defence Agency*) (denumită în continuare *EDA*), precum și prin dezvoltarea parteneriatelor relevante în cadrul organizațiilor internaționale din domeniu (OS 2.4).

În același timp, aderarea graduală la mecanismele UE impune crearea și dezvoltarea unei baze industriale, tehnologice și de cercetare, capabile să susțină necesitățile sistemului național de apărare (OS 2.2). În contextul transformărilor accelerate generate de revoluția tehnologică în domeniul militar, care se manifestă pregnant prin inovațiile utilizate pe câmpul de luptă din Ucraina, devine imperativă explorarea și dezvoltarea unor formate sustenabile de cooperare industrială, academică și de cercetare, în sprijinul consolidării capacităților naționale de apărare (OS 2.3).

35.3. Pentru OG 3 al politicii de apărare (OG SNA 26.3) „Dezvoltarea și aprofundarea colaborării interinstituționale la nivel național, precum și a relațiilor de cooperare și a parteneriatelor internaționale în domeniul apărării și securității militare”:

OS 3.1. Asigurarea funcționalității mecanismelor de conlucrare și de cooperare interinstituțională în cadrul sistemului național de apărare prin interoperabilitatea forțelor destinate apărării naționale până la 60 % până în 2028 (OS SNA 27.15);

OS 3.2. Dezvoltarea și consolidarea capacităților instituționale și interinstituționale de comunicare strategică cu 10 % anual până în 2030 (OS SNA 27.16);

OS 3.3. Dezvoltarea parteneriatelor strategice prin acorduri și parteneriate implementate în proporție de cel puțin 60 % și eficientizate anual, inclusiv prin ajustarea/semnarea a cel puțin 10 planuri de cooperare cu partenerii până în 2029 (OS SNA 27.18);

OS 3.4. Asigurarea transparenței managementului apărării, reprezentării femeilor în sectorul de securitate și de apărare și alfabetizării informaționale și media în problematica culturii de securitate și de apărare în proporție de 90 % până în 2030 (OS SNA 27.20).

Rațiunea intervenției: Cooperarea bilaterală și multilaterală în domeniul apărării constituie unul dintre instrumentele fundamentale ale politicii de apărare a Republicii Moldova. Formatele și platformele de cooperare dezvoltate în domeniul apărării naționale sunt esențiale pentru dezvoltarea capabilităților critice și pentru consolidarea sistemului național de apărare, în special în contextul de securitate generat de războiul din Ucraina. În acest cadru, consolidarea interoperabilității și perfecționarea mecanismelor de cooperare cu partenerii externi prin instrumente diplomatice și acțiuni concertate ale

autorităților cu responsabilități în domeniul apărării reprezintă o prioritate strategică (OS 3.3). De asemenea, sunt prevăzute măsuri pentru creșterea interoperabilității forțelor și autorităților din sistemul național de apărare cu partenerii externi (OS 3.1).

Realizarea acestor obiective presupune inițierea unor demersuri proactive de identificare și de valorificare a unor noi formate și instrumente de cooperare internațională, inclusiv în domenii conexe apărării naționale precum digitalizarea și comunicarea strategică (OS 3.2). În paralel, dezvoltarea unei culturi consolidate de securitate și de apărare, întărirea capacităților instituționale în materie de supraveghere, responsabilitate și prevenire a corupției, precum și asigurarea controlului civil democratic asupra sistemului național de apărare vor contribui la sporirea transparenței și eficienței în gestionarea resurselor destinate apărării (OS 3.4), consolidând totodată încrederea publică internă și credibilitatea externă a statului.

35.4. Pentru OG 4 al politicii de apărare (OG SNA 26.4) „Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova prin atingerea pragului de 1 % din PIB pentru apărarea națională până în anul 2030”:

OS 4.1. Îndeplinirea angajamentelor internaționale prin creșterea bugetului alocat apărării astfel încât ponderea cheltuielilor pentru apărare să urce la aproximativ 0,6 % din PIB în 2026, urmând să aibă loc o creștere treptată până la 0,9 % în 2029 (OS SNA 27.21);

OS 4.2. Ajustarea cadrului legal privind salarizarea personalului din sistemul național de apărare până în 2029 (OS SNA 27.5);

OS 4.3. Instituirea unui mecanism nou de achiziții de bunuri strategice până în 2029 (DA SNA 29.13);

OS 4.4. Promovarea politicilor de creștere a atractivității și a competitivității profesiilor din sistemul național de securitate și apărare până în 2029 (OS SNA 27.12);

OS 4.5. Modernizarea, protecția și prezervarea infrastructurii critice și sporirea interoperabilității în baza unei abordări unice din partea autorităților statului până în 2029 (OS SNA 27.13);

Rațiunea intervenției. Subfinanțarea sistemului național de apărare pe parcursul mai multor decenii, care a fost determinată de factori politici, economico-financiari și sociali, a afectat semnificativ capacitatea de apărare a Republicii Moldova și, implicit, credibilitatea strategică a demersurilor de contracarare a principalelor provocări de securitate. Evoluțiile la nivel regional, marcate de războiul din Ucraina, de continuarea staționării ilegale a trupelor ruse în regiunea transnistreană și de acțiunile de război hibrid desfășurate de FR, au evidențiat necesitatea majorării graduale a bugetului destinat apărării. Acest angajament, consacrat în SSN și SNA, prevede pentru prima dată în istoria recentă a Republicii Moldova creșterea etapizată a alocărilor bugetare pentru apărare până la nivelul de 1 % din PIB până în anul 2030 (OS 4.1). Sustenabilitatea și credibilitatea acestui efort financiar major trebuie asigurate prin accelerarea procesului de dezvoltare și de modernizare a capabilităților militare ale Forțelor Armate, inclusiv prin perfecționarea sistemului de achiziții

strategice în domeniul apărării (OS 4.3), astfel încât acestea să corespundă standardelor actuale de interoperabilitate și de eficiență operațională.

În paralel, consolidarea capacităților instituționale (financiare, umane și materiale) ale sistemului național de apărare va crea premise pentru elaborarea planificărilor strategice coerente și pentru utilizarea eficientă a resurselor, contribuind la sporirea capacității de reacție și la întărirea securității naționale pe termen lung (OS 4.2). Aceste demersuri trebuie susținute prin creșterea atractivității serviciului militar, special și civil în cadrul autorităților publice din sistem (OS 4.4).

Totodată, în contextul acțiunilor de contracarare a influențelor maligne externe, se impune alinierea autorităților sistemului național de apărare la obiectivele de consolidare a rezilienței naționale, în consonanță cu viziunea europeană integratoare. Aceasta presupune asigurarea rezilienței infrastructurii critice, modernizarea infrastructurii de apărare și a celei militare, precum și a infrastructurii cu dublă utilizare civil-militară, inclusiv consolidarea rezilienței sectorului energetic (OS 4.5).

35.5. Pentru OG 5 al politicii de apărare (OG SNA 26.5) „Poziționarea Republicii Moldova în calitate de furnizor de securitate la nivel regional și internațional și de partener de încredere”:

OS 5.1. Declararea și pregătirea pentru detașare în misiuni și în operații internaționale din partea Republicii Moldova a unui contingent până la nivel de batalion până în 2030 (DA SNA 29.18);

OS 5.2. Menținerea nivelului de participare în misiuni și în operații internaționale la două-trei contingente de nivel pluton/companie și la un număr de 15-20 de experți militari și civili (dintre care, nu mai puțin 20 % femei) până în 2030 (OS SNA 27.19);

Rațiunea intervenției. Participarea Republicii Moldova cu forțe și cu expertiză la eforturile internaționale de asigurare și de menținere a păcii reprezintă o expresie a angajamentului său ferm de promovare a valorilor păcii, a stabilității și a securității atât la nivel național, cât și internațional.

În contextul transformărilor geopolitice accelerate și al multiplicării provocărilor complexe de securitate, se impune consolidarea rolului și a credibilității Republicii Moldova pe plan regional și internațional prin afirmarea unei contribuții active și responsabile la menținerea păcii și a stabilității.

În acest sens, menținerea și extinderea participării la misiuni și la operații internaționale (OS 5.1; OS 5.2) constituie o prioritate strategică, contribuind la acumularea experienței operaționale, la creșterea interoperabilității autorităților naționale de apărare și la consolidarea profilului internațional al statului.

36. Fiecare OS stabilit va contribui în măsuri diferite la realizarea mai multor OG simultan. Autoritățile responsabile vor detalia modalitatea de realizare a acestora în propriile programe și planuri de activitate, în conformitate cu orientările prevăzute în partea operațională a prezentului Program. OS și acțiunile din partea operațională a prezentului Program, care vizează dezvoltarea

Forțelor Armate, se vor detalia în programul de implementare al SM și, subsecvent, în PDCMTL.

Capitolul V

IMPACT

37. Prezentul Program are drept obiectiv generarea unui impact modernizator asupra tuturor domeniilor și sectoarelor de intervenție relevante pentru funcționarea și dezvoltarea sistemului național de apărare, contribuind astfel la realizarea eficientă a SNA prin atingerea indicatorilor stabiliți. Efectele implementării prezentului Program se vor resimți direct la nivelul statului, al societății și al cetățenilor, prin consolidarea autorităților responsabile, creșterea rezilienței naționale și asigurarea dreptului fundamental la apărarea Patriei.

38. Impactul urmărit se fundamentează pe legătura esențială dintre pace, stabilitate și prosperitatea durabilă a țării, evidențiind că securitatea constituie un bun comun care implică atât beneficii, cât și responsabilități colective. În contextul internațional actual, având în vedere valorile și interesele naționale, precum și amenințările și riscurile potențiale la adresa apărării naționale, dezvoltarea și menținerea unui sistem național de apărare solid reprezintă o condiție indispensabilă pentru protejarea cetățenilor și susținerea progresului Republicii Moldova. În acest sens, conducerea sistemului național de apărare conștientizează necesitatea unui efort comun al tuturor autorităților statului cu atribuții în domeniul apărării naționale pentru apărarea țării.

39. Prin caracterul său multidimensional, prezentul Program va produce efecte nu doar în plan militar, ci și politic, economic, social și informațional, care se vor reflecta, în principal, după cum urmează:

39.1. În plan militar (operațional), realizarea Programului va conduce la creșterea capacităților operaționale ale forțelor destinate apărării naționale prin modernizarea echipamentelor, îmbunătățirea infrastructurii și perfecționarea instruirii personalului, în conformitate cu standardele occidentale. Acțiunile planificate vor viza și adaptarea doctrinelor, optimizarea organizării și întărirea mecanismelor de conducere și de planificare, asigurând o reacție rapidă și coordonată la orice tip de criză. Totodată, prevederile SNA și implementarea prezentului Program vor constitui punctele de pornire pentru procesele de ajustare a structurii de forțe a Forțelor Armate, pentru creșterea interoperabilității dintre componentele destinate apărării naționale și pentru integrarea într-un sistem unitar și coordonat a autorităților naționale de toate nivelurile, precum și a populației, în vederea asigurării eforturilor de respingere a unei eventuale agresiuni armate.

39.2. În plan politic (instituțional), implementarea prezentului Program urmează să aibă ca efect consolidarea caracterului comprehensiv al domeniului apărării naționale. În acest sens, pentru asigurarea complementarității și coerenței acțiunilor componentelor sistemului național de apărare, prezentul Program pune

accent pe necesitatea consolidării nivelului de interoperabilitate și de cooperare interinstituțională. Aceasta se va manifesta în îmbunătățirea schimbului de informații și de consultanță, în creșterea numărului de exerciții și de simulări comune, în elaborarea planurilor comune de reacție la situații de criză, în asigurarea interoperabilității și a sincronizării bazelor de date instituționale, în adoptarea deciziilor comune în domeniul achizițiilor și în coordonarea politicilor de comunicare și de informare. Totodată, realizarea prezentului Program urmează să producă efecte majore în eficientizarea sistemului național de pregătire a mobilizării și în mobilizarea economiei naționale, a Forțelor Armate, a autorităților și a instituțiilor publice, a agenților economici, a populației și a teritoriului. Toate aceste procese vor fi strâns interconectate cu dezvoltarea și cu implementarea conceptelor de reziliență națională și de rezistență armată.

39.3. În plan politic extern, prin implementarea SNA și realizarea prezentului Program, Republica Moldova își va consolida rețeaua de parteneriate strategice și va participa activ la misiuni internaționale, la exerciții multinaționale și la inițiative regionale de securitate. Prezentul Program va îngloba obligațiile, cerințele și recomandările rezultate din angajamentele internaționale ale Republicii Moldova (ONU, UE, NATO, OSCE, SEDM etc.), respectând principiul consecvenței, acela al transparenței, precum și mecanismele și procedurile internaționale de consultare, de planificare și de decizie, dar și tratatele internaționale și parteneriatele strategice bilaterale și multilaterale, conferind astfel credibilitate internațională eforturilor Republicii Moldova de asigurare a apărării naționale. Acest obiectiv se va consolida prin integrarea graduală a Republicii Moldova în arhitectura de securitate și de apărare a UE.

Integrarea graduală în arhitectura de securitate și de apărare a UE cu ajutorul mecanismelor de cooperare în domeniul apărării și securității va contribui la consolidarea capacității de apărare și la o coordonare mai bună a politicilor naționale. Planificarea și dezvoltarea capacităților de apărare vor permite o utilizare mai eficientă a resurselor, iar eventualele deficiențe care vor apărea vor fi abordate de o manieră flexibilă, care să permită dezvoltarea potențialului militar conform nevoilor naționale și riscurilor emergente.

Cartea albă și inițiativa Acțiunea pentru securitatea Europei (Security Action for Europe – SAFE) vor sta la baza eforturilor Republicii Moldova, în calitate de stat candidat la UE și semnatar al Parteneriatului de securitate și apărare dintre Republica Moldova și UE, de a-și spori investițiile în apărare și capacitățile prin achiziții comune, de a înlătura lacunele în materie de capabilități și de a consolida baza tehnologică și industrială europeană în domeniul apărării (European Defence Technological and Industrial Base – EDTIB). Capacitățile și procedurile eficiente de achiziții în domeniul apărării sunt esențiale pentru asigurarea pregătirii, eficacității și capacității de reacție a sistemului național de apărare.

39.4. În plan economic, impactul prezentului Program se va reflecta în consolidarea sustenabilității financiare a domeniului apărării naționale, în creșterea treptată a bugetului destinat apărării până la nivelul de 1 % din PIB. De

asemenea, implementarea Programului va influența utilizarea responsabilă, eficientă și coordonată a resurselor publice alocate acestui domeniu. Prin dezvoltarea și modernizarea capabilităților militare, precum și prin investiții în infrastructura critică cu dublă utilizare, prezentul Program va stimula economia națională, inclusiv sectoare precum industria (inclusiv de apărare) și cercetarea, integrându-le în lanțurile europene de producție și de aprovizionare și generând noi locuri de muncă și oportunități de inovare tehnologică. Totodată, menținerea echilibrului între nevoile de securitate și apărare și stabilitatea macroeconomică va contribui la creșterea credibilității externe a Republicii Moldova.

39.5. În plan social, prezentul Program va avea impact în sensul consolidării culturii de securitate la nivelul societății și al creșterii încrederii cetățenilor în autoritățile statului care dețin responsabilități în domeniul apărării naționale. Printr-un efort interinstituțional coordonat, care va implica autorități centrale, administrația publică locală, mediul educațional și societatea civilă, vor fi promovate valorile democratice, va fi implementat conceptul bunei guvernări, favorizând implicarea activă a cetățenilor în sprijinul apărării naționale. În același timp, prezentul Program va urmări asigurarea transparenței, incluziunii sociale și promovarea egalității de gen în cadrul autorităților din sistemul apărării naționale. Efecte scontate ale acțiunilor Programului sunt protejarea democrației constituționale, asigurarea securității populației și a resurselor naționale, menținerea păcii și a stabilității, precum și crearea unui mediu sigur pentru toți cetățenii.

39.6. În domeniul informațional, impactul prezentului Program se va concretiza în dezvoltarea unor mecanisme integrate de comunicare strategică și de gestionare a informațiilor, care vor susține eforturile autorităților statului de consolidare a sistemului național de apărare. Acest demers se va materializa în îmbunătățirea coordonării interinstituționale pentru prevenirea, detectarea și contracararea campaniilor de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine în sistemul național de apărare. Totodată, prin realizarea Programului se va crea un cadru favorabil pentru promovarea culturii de securitate și pentru consolidarea capacităților societății de a rezista presiunilor informaționale externe și interne. În același timp, prezentul Program implică desfășurarea campaniilor de popularizare a serviciului militar/civil de către autoritățile statului responsabile de apărarea națională.

40. În plan național, prezentul Program va asigura conexiunea logică și coerentă dintre documentele de politici și de planificare a apărării, facilitând realizarea obiectivelor politicii de apărare într-un mod coordonat și eficient. Programul va permite statului să-și organizeze resursele eficient și să-și atingă obiective strategice, sporind eficiența autorităților și credibilitatea națională. Efectele pe termen mediu și lung vor depinde, în primul rând, de alocările bugetare pentru domeniul apărării și de suportul partenerilor externi.

Pentru cetățeni, prezentul Program va oferi servicii mai sigure și predictibile, protecție socială și oportunități de participare activă la viața publică. Grupurile vulnerabile vor beneficia de măsuri specifice de incluziune și de

protecție, de acces echitabil la resurse și la oportunități, ceea ce va reduce riscurile sociale și economice și va consolida coeziunea și stabilitatea în societate.

Succesul Programului se va reflecta în transformarea viziunii strategice în acțiuni concrete și în rezultate măsurabile. Acesta va asigura coordonarea și coerența instituțională, va optimiza utilizarea resurselor financiare, umane și materiale și va stabili mecanisme clare de monitorizare și de responsabilitate. În urma implementării prezentului Program se va consolida încrederea cetățenilor și a partenerilor externi, se va adânci protejarea grupurilor vulnerabile și se va promova bunăstarea și securitatea națională. Totodată, documentul instituie un cadru favorabil pentru adaptarea domeniului la schimbările contextului intern și internațional, asigurând relevanța și eficiența politicilor publice.

Pentru a facilita evaluarea impactului prezentului Program, se propune utilizarea tabelului 3, care constituie un cadru complementar de analiză a indicatorilor relevanți. Acesta reprezintă un instrument de referință cu criterii și repere pentru realizarea activităților de monitorizare și de evaluare a implementării prezentului Program și pentru fundamentarea concluziilor privind gradul de realizare a obiectivelor stabilite.

Indicatori de impact ai Programului

Nr. crt.	Indicatori de impact	Valoare de referință (2024)	Țintă intermediară (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)
1	2	3	4	5
OG 1. Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare				
1.	Nivelul de încredere al populației în activitatea Armatei Naționale și a Ministerului Apărării	Locul 7	Top 5 instituții cu cel mai mare nivel de încredere	Top 3 instituții cu cel mai mare nivel de încredere
2.	Clasarea Republicii Moldova în indexurile internaționale ale puterii și ale capacității militare	Locul 144 din 145	≥ 141	≥ 139
3.	Gradul de încredere al populației în capacitatea autorităților naționale de apărare de a gestiona riscurile de securitate militară și de a asigura apărarea națională	34,3 %	45 %	55 %
4.	Nivelul de siguranță în Republica Moldova, în percepția cetățenilor	60 %	≥ 60 %	≥ 70 %
5.	Gradul de pregătire a Republicii Moldova pentru a face față unei crize majore de securitate, în percepția cetățenilor	15 % (2026)	20-25 %	35-40 %
6.	Rata anuală de consolidare a capacității instituționale a serviciului militar prin creșterea retenției personalului	50 %	70 %	80 %
OG 2. Integrarea în arhitectura de securitate și de apărare a UE				
7.	Numărul acordurilor/memorandumurilor/parteneriate lor noi, semnate cu UE în domeniul securității și apărării	1	≤ 1	≥ 1
8.	Numărul de conformitate la convențiile internaționale (de exemplu, la convențiile de la Geneva)	100 %	100 %	100 %
9.	Ponderea cheltuielilor pentru cercetare, inovare și dezvoltare a industriei naționale de apărare în totalul bugetului de apărare	0 %	0,7 %	1 %
10.	Numărul inițiativelor și al proiectelor de cercetare aplicată, desfășurate pentru dezvoltarea capacităților de apărare	1	≥ 1	≥ 2
11.	Gradul de aliniere a strategiilor și a politicilor naționale de securitate și de apărare la cele stabilite la nivelul UE	20 %	50 %	90 %
12.	Numărul platformelor, proiectelor și programelor NATO în domeniul apărării și securității, la care Republica Moldova ia parte	18 inițiative	≤ 18	≥ 18

1	2	3	4	5
OG 3. Dezvoltarea și aprofundarea colaborării interinstituționale la nivel național, precum și a relațiilor de cooperare și a parteneriatelor internaționale în domeniul apărării și securității militare				
13.	Ponderea intervențiilor/activităților efectuate în mod coordonat de către autoritățile publice și de către instituțiile partenere, menite să contribuie la atingerea obiectivelor strategice comune, ca urmare a funcționării parteneriatelor, programelor și mecanismelor instituite	≤ 25%	≤ 50 %	≤ 75 %
14.	Numărul exercițiilor desfășurate în comun cu partenerii în țara și peste hotare	26	≤ 26	≥ 26
15.	Capacitatea de răspuns la crize	2 exerciții anuale	≥ 2 exerciții anuale	≥ 2 exerciții anuale
16.	Ponderea cetățenilor care consideră că sunt expuși frecvent la dezinformare (conform Indexului Rezilienței Informaționale Naționale)	13 %	≤ 10 %	≤ 5 %
17.	Gradul de implementare a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2023-2027	55 %	Cel puțin 90 % până în 2027	-
18.	Gradul de alfabetizare informațională și media în domeniul culturii de securitate și al apărării	35 %	45 %	55 %
19.	Ponderea femeilor încadrate în funcții de conducere în sectorul de securitate și de apărare din totalul personalului	2 %	8 %	10 %
20.	Ponderea femeilor încadrate în funcții de execuție în sectorul de securitate și de apărare din totalul personalului	16 %	≤ 20 %	30 %
OG 4. Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova prin atingerea pragului de 1 % din PIB pentru apărarea națională până în anul 2030				
21.	Nivelul de încredere al partenerilor externi în capacitatea Republicii Moldova de a-și respecta angajamentele în domeniul apărării și securității	80-90 %, nivel ridicat	≥ 80-90 %	≥ 80-90 %
22.	Gradul de valorificare a bugetului de apărare și a cheltuielilor asociate	95 %	≤ 95 %	≥ 97 %
23.	Numărul obiectelor de infrastructură modernizate/renovate/create	12	15	18
24.	Numărul taberelor militare nou-construite	0	1	1
25.	Ponderea capabilităților militare prioritare, care au atins nivelul de pregătire operațională stabilit prin documentele strategice naționale, ca urmare a implementării programelor de modernizare și a creșterii bugetului de apărare	30 %	60 %	90 %

1	2	3	4	5
OG 5. Poziționarea Republicii Moldova în calitate de furnizor de securitate la nivel regional și internațional și de partener de încredere				
26.	Nivelul de creștere a plasării Republicii Moldova în clasamentul „Indicele Global al Păcii”	Locul 63	Ridicat cu cel puțin o treaptă	Ridicat cu cel puțin 5 trepte
27.	Gradul de încredere al cetățenilor în imaginea și în credibilitatea Republicii Moldova în calitate de furnizor regional și internațional de securitate	34 %	50 %	68 %
28.	Locul Republicii Moldova în clasamentul global al ONU privind contribuția cu personal individual și cu contingente la misiuni și la operații internaționale	Locul 66 din 120 de țări	≥ 65	≥ 63
29.	Numărul misiunilor și operațiilor sub egida UE, în care Republica Moldova menține o prezență activă	2	3	4
30.	Numărul misiunilor și operațiilor sub egida ONU, în care Republica Moldova menține o prezență activă	4	5	≥ 5
31.	Nivelul de implementare a standardelor ONU/NATO pentru unitățile detașate în misiuni și în operații internaționale	100 %	100 %	100 %
32.	Numărul contingentelor Republicii Moldova (de nivel pluton/companie până la nivel de batalion, inclusiv) declarate și/sau detașate în misiuni și în operații internaționale	1-2 contingente de nivel pluton/companie	3 contingente de nivel pluton/companie	1 contingent până la nivelul de batalion, (inclusiv) declarat; 3 contingente de nivel pluton/companie (integrat în contingentul național al altui stat) sub egida organizațiilor internaționale
33.	Ponderea femeilor detașate în misiuni și în operații internaționale din totalul personalului național participant, inclusiv pe categorii de funcții (contingente, observatori militari, ofițeri de stat major, ofițeri de legătură și poliție civilă)	10 %	≥ 15 %	≥ 20 %

Capitolul VI

INDICATORI DE MONITOTIZARE

41. Impactul scontat va fi evaluat pe baza indicatorilor de monitorizare din tabelul 4.

Tabelul 4

Nr. crt.	Obiective specifice politicii de apărare	Indicatori de rezultat	Valoare de referință (2024)	Țintă intermediară (2028)	Țintă care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
1	2	3	4	5	6	7
OG 1. Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare						
1.	OS 1.1. Accelerarea procesului de dezvoltare și de modernizare a capacităților de apărare ale nucleului de bază al Forțelor Armate cu cel puțin 65 % comparativ cu anul 2024 până în 2030	Gradul de dezvoltare și de modernizare a capacităților de apărare ale nucleului de bază al Forțelor Armate, măsurat prin rata medie de implementare a Programului	0 %	45 %	65 %	MA Program SM
		Nivelul de evaluare a subunităților instruite și evaluate conform conceptului de evaluare a capacităților operaționale (SEL –1: autoevaluarea de nivel 1, realizată de unitatea declarată, cu accent pe verificarea nivelului de interoperabilitate; SEL –2: autoevaluarea de nivel 2 cu accent pe verificarea capacității acesteia; NEL –1: evaluarea de nivel 1 efectuată de o echipă de evaluatori externi/parteneri; NEL –2: evaluarea de nivel 2, axată mai mult pe capacitatea unității de a îndeplini misiuni; disponibil: unitate militară declarată pentru potențiale exerciții, operații și misiuni internaționale)	NEL –1: 1 batalion; NEL –2: 1 companie; 1 baterie; 1 grupă	NEL –2: 1 batalion; 2 companii de infanterie; 1 subunitate de forțe pentru operații speciale ale Armatei Naționale (denumite în continuare <i>FOS</i>); 1 companie de carabinieri a MAI; SEL –2: 1 subunitate medicală a Armatei Naționale capabilă să asigure primul nivel de sprijin medical conform standardelor (denumită în continuare <i>ROLE –1</i>).	Disponibil: 1 batalion; 2 companii de infanterie; 1 subunitate <i>FOS</i> ; 1 companie de carabinieri a MAI; 1 subunitate medicală <i>ROLE –1</i> .	MA MAI

1	2	3	4	5	6	7
2.	OS 1.2. Sporirea capacității operaționale a Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite cu cel puțin 5 % până în 2030	Gradul de creștere a capacității operaționale a Forțelor Armate	15 %	28 %	67 %	PDCMTL
		Gradul de realizare a țintelor de capabilități prioritare	0 %	80 %	100 %	SM HG nr. 653/2025
		Ponderea misiunilor și a sarcinilor operaționale care pot fi executate cu resurse proprii	40 %	60 %	80 %	MA
3.	OS 1.3. Consolidarea și eficientizarea sistemului național de mobilizare, inclusiv prin digitalizare și tehnologii moderne, până în 2030	Gradul de operaționalizare a modului de evidență a resurselor umane de mobilizare	10 %	100 %	100 %	MA
		Gradul de dezvoltare și de operaționalizare a modului de evidență a resurselor tehnico-materiale de mobilizare	10 %	20 %	40 %	MA
		Gradul de operaționalizare a subdiviziunii specializate, cu atribuții în domeniul mobilizării economiei naționale în cadrul MDED	0 %	50 % instituționalizată	100 % funcțională	MDED
		Gradul de elaborare a Planului de mobilizare a economiei naționale	0 %	50 % elaborat	100 % aprobat	MDED
4.	OS 1.4. Instituționalizarea conceptului de rezistență la nivel național prin prisma consolidării capacităților de apărare complexă și de reziliență până în 2030	Gradul de instituționalizare a capacității naționale de rezistență	0 %	Etapa I: 25 % (concept aprobat) – 2027; etapa II: 50 % (cadru normativ privind reziliența națională aprobat) – 2028	Etapa III: 75 % (planuri naționale și instituționale aliniate la prevederile Conceptului național de rezistență și	MA APRM MAI SIS SPPS CNMC

1	2	3	4	5	6	7
					revizuite) – 2029; etapa IV: 100 % (mecanismul organizării și planificării rezistenței naționale implementat și funcțional) – 2030	
		Ponderele autorităților care aplică mecanismul de organizare și de planificare a rezistenței naționale, pus în aplicare treptat	0 %	25 %	100 %	
5.	OS 1.5. Organizarea unui sistem coerent de apărare aeriană națională prin integrarea într-un răspuns coordonat a sistemelor din dotare și a celor alocate în sprijin, operațional până la cel puțin 70 % până în 2030	Gradul de înzestrare a structurii de radiolocație în conformitate cu programele/planurile aprobate	0 %	Etapa I: 35 % (asigurarea dotării cu mijloace tehnice de detectare) – 2026; etapa II: 55 % (asigurarea încadrării cu personal) – 2028	Etapa III: 70 % (capacitate operațională dezvoltată și pusă în funcțiune gradual) – 2030	MA
		Gradul de dezvoltare a infrastructurii militare pentru instruire, protecția forței, sustenabilitate și IT	0 %	Etapa I: 25 % (dezvoltarea infrastructurii de instruire realizată) – 2026; etapa II: 55 % (dezvoltarea infrastructurii de protecție a forței, de sustenabilitate și IT realizată) – 2028	Etapa III: 70 % (infrastructură militară dezvoltată până la cel puțin 70 %) – 2030; etapa IV: 80 % (completată cu personal și asigurată adecvat cerințelor) – 2030	MA

1	2	3	4	5	6	7
6.	OS 1.6. Stabilirea unui mecanism eficient și funcțional de planificare a apărării naționale până în 2029	Gradul de conformitate a sistemului de planificare a apărării naționale cu cerințele naționale și internaționale	50 %	75 %	100 %	MA
		Pondere personalului implicat în gestionarea PPBE, care a finalizat programe de instruire specifice proceselor de planificare	50 %	70 %	100 %	MA
7.	OS 1.7. Dezvoltarea capabilităților instituționale de apărare cibernetică și integrarea a nu mai puțin de 80 % din componentele de răspuns la amenințările cibernetice în capabilitățile de apărare întrunite până în 2030	Gradul de implementare a recomandărilor rezultate din exercițiile privind infrastructura cibernetică de apărare și din simulările de răspuns cibernetic la nivel național	≤ 80 %	≤ 90 %	100 %	MA ASC
		Gradul de îmbunătățire a capacității de răspuns coordonat în urma evaluărilor și de integrare a componentelor de răspuns în capabilitățile de apărare întrunite	20 - 30 %	Etapa I: 55 % (operațional în dezvoltare) – 2027; etapa II: 70 % (operațional consolidat) – 2028	Etapa III: 80 % (aproape complet integrat) – 2029; etapa IV: 90 % (complet operațional integrat) – 2030	MA
8.	OS 1.8. Sporirea eficienței sistemului de avertizare timpurie privind riscurile și amenințările, inclusiv cu caracter hibrid, la adresa securității militare și a apărării naționale, cu cel puțin 50 % prin propulsarea capacităților predictive, de avertizare integrată și de intervenție până în 2030	Gradul de creștere a eficienței capacităților de avertizare timpurie	0 %	≥ 25 % mecanisme de avertizare mai integrate și standardizate	≥ 75 % sistem integrat de avertizare timpurie în timp real	MA MAI SIS
		Gradul de îmbunătățire a capacității predictive și de intervenție a sistemului de avertizare timpurie	40 %	Etapa I: 65 % nivel operațional consolidat (creșterea capacității de analiză predictivă; intervenție	Etapa II: ≥ 90 % (capacitate predictivă avansată, inclusiv cu privire la riscurile hibride; intervenție rapidă și	MA MAI SIS MM

1	2	3	4	5	6	7
				coordonată în majoritatea scenariilor) – 2028	coordonată interinstituțional) – 2029; etapa III: 95 % (consolidarea și optimizarea funcționării sistemului) – 2030	
9.	OS 1.9. Perfecționarea sistemului de formare continuă în cadrul sistemului național de apărare în conformitate cu cerințele războiului modern, cu integrarea lecțiilor însușite din evoluțiile contextului regional de securitate în proporție 50 % și cu promovarea valorilor naționale până în 2030	Pondere personalului care întrunește standardele și competențele stabilite prin programele de formare continuă, în conformitate cu cerințele din domeniu	0 %	25 %	75 %	MA MAI
		Nivelul de dezvoltare a unui sistem flexibil de educație militară profesională, orientat spre formarea liderilor la nivel strategic, operațional și tactic, reflectat prin creșterea competențelor de leadership și adaptabilitate ale personalului instruit	0 %	Etapa I: 60 % (Curriculumul Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” (denumită în continuare AMFA) conform cerințelor moderne în domeniul militar ajustat și aprobat) – 2027; etapa II: (Curriculumul AMFA pus în aplicare; rezultatele cercetărilor pentru ajustarea programelor de	Etapa III: 100 % (programe de pregătire și de instruire revizuite; program de formare continuă a ofițerilor și subofițerilor carabinieri aprobat) – 2030	MA MAI/Inspect oratul General de Carabinieri (denumit în continuare IGC)

1	2	3	4	5	6	7
				instruire diseminate) – 2028		
10.	OS 1.10. Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant în scopul asigurării continuității serviciilor medicale naționale și creșterea rezilienței în situații de criză și de conflict până în 2029	Gradul de consolidare a capacității de răspuns medical-militar în situații de criză și de conflict	45 % nivel operațional de bază	70 % nivel operațional consolidat (creșterea interoperabilității medical-civile și militare; protocoale comune de răspuns în situații de criză; capacitate extinsă de intervenție rapidă și coordonată; exerciții comune regulate și testarea fluxurilor de răspuns)	85 % nivel avansat integrat	MS/ANSP
		Gradul de aliniere a sistemului medical național și militar la standardele OMS în domeniul fortificării pregătirii și cooperării civil-militare	0 %	Etapa I: 50 % (hartă interactivă (GIS) a resurselor sistemului medical la nivel regional elaborată) – 2027; Etapa II: 75 % (pilotarea instrumentului „Colaborarea civil-militară pentru pregătirea pentru situații de urgență în domeniul sănătății” (denumit în continuare CMAP) realizată și raportul	Etapa III: 100% (raport privind colaborarea civil-militară în pregătirea pentru situații de urgență în sănătate elaborat; capacitate de stocare a produselor sanguine în spitalele regionale și militare extinsă și operaționalizată) – 2029	MS/ANSP

1	2	3	4	5	6	7
				privind pilotarea instrumentului elaborat) – 2028		
OG 2. Integrarea în arhitectura de securitate și de apărare a UE						
11.	OS 2.1. Ajustarea și armonizarea cadrului normativ conform viziunii actualizate de organizare și de funcționare a sistemului național de apărare până în 2027	Gradul de conformitate a cadrului normativ național cu acquis-ul și cu politicile UE în domeniul securității și apărării	20 %	60 %	90 %	APRM MA MAE MA MJ
12.	OS 2.2. Întărirea capacităților entităților de cercetare-dezvoltare și inovare în domeniul apărării și consolidarea parteneriatelor cu mediul academic și cu OSC relevante până în 2030	Ponderea entităților de cercetare-dezvoltare din domeniul apărării care dispun de mecanisme funcționale de cooperare cu mediul de cercetare	0 %	50 %	75 %	MA MAI MEC
		Ponderea proiectelor de dezvoltare și inovare implementate în parteneriat cu mediul de cercetare	15 %	35 %	50 % din totalul proiectelor de cercetare-dezvoltare și inovare	ANCD
		Gradul de consolidare a capacităților entităților de cercetare-dezvoltare și de inovare în domeniul apărării	0 %	60 % din capacități fortificate	90 % din entitate creată	MA MEC
		Gradul de creștere a nivelului de cooperare dintre autoritățile publice și mediul de cercetare în domeniul apărării	35 %	60 %	80 %	MA MAI MEC
		Gradul de integrare în Spațiul European de Cercetare prin	51 de granturi/acorduri	47 % de 75 de	76 % de 90 de	MEC/ANCD EU Research

1	2	3	4	5	6	7
		granturi semnate în cadrul Programului-cadru pentru cercetare și inovare al UE „Orizont Europa”	de finanțare semnate	granturi/acorduri de finanțare semnate	granturi/acorduri de finanțare semnate	& Innovation Platform (CINEA/European Commission)
13.	OS 2.3. Dezvoltarea capacităților naționale în domeniul industriei de apărare până în 2027	Gradul de consolidare a capacității de planificare și de dezvoltare a industriei naționale de apărare în baza analizei comprehensive a capacităților existente și a utilizării rezultatelor acesteia în procesele decizionale	0 %	50 % 1 evaluare; 1 raport	100 % pus în aplicare	MDED MA MIDR APP
		Nivelul de fundamentare strategică a bazei tehnologice de apărare a țării, definit în urma identificării lacunelor, oportunităților și direcțiilor de dezvoltare	0 %	50 % 1 evaluare; 1 raport	100 % pus în aplicare	MA
		Nivelul de evaluare a cadrului de reglementare a industriei de apărare în statele membre ale UE	0 %	50 % 1 evaluare; 1 raport	100 % pus în aplicare	MDED MA
		Gradul de funcționalitate și de eficacitate a cadrului normativ în domeniul industriei naționale de apărare, reflectat prin claritatea reglementării, gradul de aplicabilitate și capacitatea de susținere a dezvoltării sectorului	0 %	50 % 1 lege	100 % 1 lege pusă în aplicare	MDED MA
14.	OS 2.4. Valorificarea a cel puțin 2 inițiative/instrumente	Gradul de participare efectivă și de integrare în inițiativele UE în	15 % per inițiativă	≤50 % per inițiativă	≤ 80% per inițiativă	MA MAE

1	2	3	4	5	6	7
	ale UE în domeniul securității și apărării, precum și continuarea derulării obiectivelor de parteneriat existente cu NATO până în 2029	domeniul securității și apărării, eligibile pentru Republica Moldova				
		Gradul de implementare a obiectivelor strategice ale cooperării și de parteneriat cu NATO	53 %	67 %	100 %	MAE MA
OG 3. Dezvoltarea și aprofundarea colaborării interinstituționale la nivel național, precum și a relațiilor de cooperare și a parteneriatelor internaționale în domeniul apărării și securității militare						
15.	OS 3.1. Asigurarea funcționalității mecanismelor de conlucrare și de cooperare interinstituțională în cadrul sistemului național de apărare prin interoperabilitatea forțelor destinate apărării naționale până la 60 % până în 2028	Nivelul de interoperabilitate și de capacitate de reacție coordonată între autoritățile din sectorul de securitate și de apărare	50 % în proces de consolidare	≥ 60 % moderat spre înalt	≤ 70 % înalt	MA MAI MJ
		Gradul de consolidare a interoperabilității și a cooperării militare cu partenerii, reflectat în desfășurarea anuală a exercițiilor comune în țară și peste hotare	50 % 3 exerciții	50 % 3 exerciții	100 % 6 exerciții	MA
	OS 3.2. Dezvoltarea și consolidarea capacităților instituționale și interinstituționale de comunicare strategică cu 10 % anual până în 2030	Gradul de creștere a capacității instituționale de comunicare strategică	30 %	70 %	90 %	CCSCD MAE MA
		Gradul de dezvoltare a capacităților interinstituționale de comunicare strategică	10 %	50 %	70 %	CCSCD MAE MA
	OS 3.3. Dezvoltarea parteneriatelor strategice prin acorduri și parteneriate implementate în proporție de cel puțin 60 % și eficientizate anual, inclusiv prin	Pondere acordurilor și a parteneriatelor strategice implementate	30 % din acorduri; 40 % din parteneriate	50 % din acorduri; ≥ 40 % din parteneriate	≥ 60 % din acorduri; ≥ 45 % din parteneriate	MA MAE
		Gradul de extindere a parteneriatelor, platformelor și inițiativelor de cooperare în	≤ 20 %	≤ 30 %	≤ 45 %	MA MAE

1	2	3	4	5	6	7
	ajustarea/semnarea a cel puțin 10 planuri de cooperare cu partenerii până în 2029	domeniul apărării și securității cu parteneri internaționali și cu organizații regionale și internaționale				
16.	OS 3.4. Asigurarea transparenței managementului apărării, reprezentării femeilor în sectorul de securitate și de apărare și alfabetizării informaționale și media în problematica culturii de securitate și de apărare în proporție de 90 % până în 2030	Nivelul de transparență a proceselor de management în domeniul apărării	65 %	85 %	100 %	MA
		Nivelul de alfabetizare informațională și media în domeniul securității și apărării	25 %	55 %	75 %	MAE MC
OG 4. Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova prin atingerea pragului de 1 % din PIB pentru apărarea națională până în anul 2030						
17.	OS 4.1. Îndeplinirea angajamentelor internaționale prin creșterea bugetului alocat apărării astfel încât ponderea cheltuielilor pentru apărare să urce la aproximativ 0,6 % din PIB în 2026, urmând să aibă loc o creștere treptată până la 0,9 % în 2029	Ponderea cheltuielilor pentru apărare în PIB	0,6 %	0,9 %	1 %	MA MF
		Ponderea cheltuielilor din bugetul apărării, destinate înzestrării și modernizării capacităților de apărare	≥ 25 %	≥ 25 %	≥ 25 %	MA
18.	OS 4.2. Ajustarea cadrului legal privind salarizarea personalului din sistemul național de apărare până în 2029	Nivelul de asigurare a unui sistem de salarizare adecvat și echitabil, ca urmare a revizuirii și aprobării cadrului normativ în domeniu (anexa nr. 5 a Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar)	0 %	50 % – anexa nr. 5 a Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar modificată	100 % Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar pusă în aplicare	MF

1	2	3	4	5	6	7
		Gradul de implementare a reformei salariale	0 %	50 % plan elaborat	100 % plan pus în aplicare	MF
19.	OS 4.3. Instituirea unui mecanism nou de achiziții de bunuri strategice până în 2029	Gradul de instituționalizare a mecanismului de achiziții strategice	0 %	100 % 1 lege intră în vigoare	100 % 1 lege pusă în aplicare	MF MA
		Gradul de implementare a noului mecanism de achiziții de bunuri strategice prin ajustarea anuală a planului strategic multianual	0 %	50 % plan ajustat anual	80 % plan ajustat anual și pus în aplicare	MA
20.	OS 4.4. Promovarea politicilor de creștere a atractivității și a competitivității profesiilor din sistemul național de securitate și de apărare până în 2029	Ponderea personalului menținut în sistemul de securitate și de apărare	≥ 5 %	≥ 5 %	≥ 5 %	MA MAI SIS
		Rata de concurență la admiterea la studii în instituțiile de învățământ din sistemul național de securitate și apărare	≥ 1 candidat/loc	≥ 1,5 candidați/loc	≥ 2 candidați/loc	MA MAI SIS
		Nivelul percepției populației privind atractivitatea profesiilor din sector	33,3 %	38 %	45 %	MA MAI SIS
21.	OS 4.5. Modernizarea, protecția și preservarea infrastructurii critice și sporirea interoperabilității în baza unei abordări unice din partea autorităților statului până în 2029	Gradul de modernizare, de protecție, de reziliență și de interoperabilitate a infrastructurii critice la nivel național	25 %	70 %	90 %	MA MIDR ME
		Gradul de realizare a măsurilor de securizare a infrastructurii	0 %	50 %	100 %	SPPS MC
OG 5. Poziționarea Republicii Moldova în calitate de furnizor de securitate la nivel regional și internațional și de partener de încredere						
22.	OS 5.1. Declararea și pregătirea pentru detașare în misiuni și în operații	Evaluarea și declararea contingentelor naționale la nivel de batalion, pregătite pentru	1-2 contingente de nivel pluton/companie	3 contingente de nivel pluton; 1-2 contingente de nivel	1 contingent până la nivel de batalion (inclusiv) declarat;	MA

1	2	3	4	5	6	7
	internaționale din partea Republicii Moldova a unui contingent până la nivel de batalion până în 2030	detașare în misiuni și în operații internaționale		companie	1 contingent până la nivel de batalion pregătit pentru detașare	
		Nivelul de interoperabilitate al contingentelor naționale în raport cu standardele internaționale, evaluat prin exerciții multinaționale	33 % 2 exerciții	67 % 4 exerciții	90 % 6 exerciții	MA
		Gradul de asigurare logistică a efectivului conform standardelor necesare detașării în misiuni și în operații internaționale	-	≤ 10 %	≤ 30 %	IGC
23.	OS 5.2. Menținerea nivelului de participare în misiuni și în operații internaționale la 2-3 contingente de nivel pluton/companie și la un număr de 15-20 de experți militari și civili (dintre care, nu mai puțin 20 % femei) până în 2030	Gradul de participare a Republicii Moldova la misiuni și la operații internaționale în cadrul angajamentelor asumate	75 % contingente; 63 % experți	90 % contingente; 75 % experți	100 % contingente; 100 % experți	MA
		Capacitatea de contribuție a Republicii Moldova la misiuni și la operații internaționale, exprimată în efective militare	1-2 contingente de nivel pluton/companie	Menținerea și consolidarea participării cu 2 contingente militare de nivel pluton/companie	Menținerea contribuției la nivelul a 2-3 contingente de nivel pluton/companie	MA
		Pondere personalului militar și civil detașat în misiuni și în operații internaționale, inclusiv distribuția pe genuri	10-15 experți militari și civili, inclusiv cca 15-20 % personal feminin	15 experți militari și civili, inclusiv minimum 20 % personal feminin	20 experți, dintre care 20 % femei	MA

Capitolul VII

COSTURI DE IMPLEMENTARE

42. Implementarea prezentului Program urmează să fie asigurată prin participarea tuturor autorităților publice menționate în capitolul VIII și prin realizarea de către fiecare autoritate în parte a obiectivelor și a acțiunilor trasate în Planul de acțiuni pentru implementarea Programului. Programul urmează să fie implementat de către autoritățile responsabile din contul și în limitele alocațiilor din bugetul de stat, aprobate pentru atingerea scopurile indicate, precum și din alte surse, cum ar fi asistența externă și fondurile oferite de partenerii de dezvoltare, în conformitate cu legislația din domeniu.

Autoritățile publice indicate în Planul de acțiuni pentru implementarea prezentului Program urmează să-și asume cheltuielile aferente implementării obiectivelor și acțiunilor stabilite. Autoritățile și instituțiile coresponsabile vor asigura sprijinul necesar pentru realizarea acțiunilor preconizate, în limitele alocațiilor aprobate în bugetele lor instituționale, fără ca aceste limite să fie specificate expres în Planul de acțiuni pentru implementarea prezentului Program.

Guvernul va asigura finanțarea continuă a Planului de acțiuni pentru implementarea prezentului Program în conformitate cu interesele naționale și cu obligațiile și angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova. Obiectivele politicii de apărare stabilite în SNA, precum și prevederile SSN despre alocările pentru apărarea națională, inclusiv dezideratul ca bugetul de apărare să atingă 1 % din PIB până în anul 2030, constituie puncte de reper pentru elaborarea Planului de acțiuni pentru implementarea prezentului Program și pentru fundamentarea necesităților financiare aferente implementării acestuia.

În mod complementar, în pofida unor eventuale ajustări dictate de prioritățile de finanțare, va fi urmărită menținerea tendinței de creștere a bugetului apărării naționale. Această evoluție reflectă angajamentul ferm pentru dezvoltarea și modernizarea sectorului de apărare, asumat atât la nivel național de către conducerea sistemului național de apărare (Parlament, Președinte, Guvern), cât și la nivel internațional, în special în contextul procesului de aderare a Republicii Moldova la UE.

43. Resursele alocate apărării naționale definesc potențialul sistemului național de apărare atât calitativ, cât și cantitativ, indicând asupra imperativelor de luat în considerare la implementarea obiectivelor stabilite. La planificarea cheltuielilor și la definirea perspectivelor de accesare a surselor de finanțare sunt luate în calcul tendințele actuale privind conformarea Republicii Moldova la standardele internaționale și ale UE în domeniu.

44. Costul total estimativ al prezentului Program este de 10 586 976,6 mii MDL, dintre care suma de 4 256 311,1 mii MDL va fi acoperită din bugetul de

stat, 3 697 933,7 mii MDL din asistența externă, iar 2 632 731,8 mii MDL reprezintă costuri neacoperite. În afară de costurile directe legate de implementare, pot exista și costuri indirecte, cum ar fi cele administrative și cele acoperite nemijlocit de partenerii de dezvoltare.

45. Pentru acoperirea costurilor acțiunilor neacoperite integral din bugetul de stat și pentru atragerea finanțării suplimentare necesare pentru implementarea Programului, autoritățile publice vizate vor accesa fondurile organismelor internaționale, ale partenerilor externi (într-un cadru bilateral sau multilateral) și ale altor surse externe. Coordonarea și managementul asistenței externe vor fi realizate prin intermediul Cancelariei de Stat în conformitate cu prevederile legislației naționale.

46. Sursele de finanțare și de asistență pentru realizarea obiectivelor prezentului Program sunt:

46.1. inițiativele, programele și proiectele UE, în special, EPF;

46.2. inițiativele, programele și proiectele NATO, inclusiv prin DCB;

46.3. asistența externă acordată în cadru bilateral sau multilateral pentru domeniul apărării prin programe și proiecte de asistență, inclusiv ad-hoc, derulate de organisme internaționale sau de partenerii externi ai Republicii Moldova, precum și alte surse prevăzute de legislație.

47. Rezultatele obținute în urma implementării prezentului Program vor răspunde necesităților de dezvoltare a sistemului național de apărare pe termen mediu și lung, așa cum este prezentat în tabelul 5. Gestionarea resurselor pentru apărare va include menținerea unei cooperări active cu celelalte autorități din sistemul național de apărare atât în procesul de elaborare și de implementare a planurilor operaționale și de întrebuințare a forțelor, cât și în procesul de constituire a capacităților nonmilitare.

Tabelul 5

**Tabel comparativ al alocărilor pentru apărare
racordat la media alocărilor europene pentru apărare**

Denumirea articolului		Anul						
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Estimări conform limitelor pe autorități publice finanțate de la bugetul	Buget MA, Mii MDL	1 951 363,8	2 048 095,1	2 164 183,2	2 155 328,9	2 118 215,3	1 889 203,5	VFD

de stat pentru anii 2027- 2029								
	% din PIB	0,60	0,58	0,56	0,51	0,46	0,38	VFD
Estimări, alocații pentru apărare conform prevederil or SSN	% din PIB conform SSN până în 2030	-	-	0,75	0,85	0,90	0,95	1,0
	Estimare PIB conform prognozei principalilor indicatori macroecono mici pentru anii 2027- 2029, din 19.01.2026 (mld. MDL)	323,9	354,9	384,7	418,6	456,1	498,3	VFD
	Neacoperit, mii MDL	-	-	347 800,0	1 395 000,0	1 980 000,0	2 830 800,0	VFD

Sursa: Ministerul Apărării

48. Prin implementarea prevederilor prezentului Program, vor fi atinse următoarele rezultate:

48.1. stabilirea unui mecanism eficient de coordonare a acțiunilor pentru realizarea obiectivelor politicii de apărare. Mecanismul va asigura interacțiunea și cooperarea coordonată între Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului, Serviciul Consiliului Național de Securitate al Aparatului Președintelui Republicii Moldova, Guvern, Ministerul Apărării și alte autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale precum Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Mediului, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Energiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, Ministerul Culturii, Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării și Centrul Național de Management al Crizelor. Activitatea acestora se va desfășura în limitele competențelor stabilite de Constituție și de alte acte normative și, totodată, în cooperare cu autoritățile administrației publice centrale și locale, în partea ce le vizează;

48.2. asigurarea disponibilității sistemului național de apărare astfel încât acesta să poată planifica, pregăti, conduce și desfășura acțiuni de apărare națională pe întreg teritoriul țării, inclusiv operații militare de anvergură;

48.3. îndeplinirea angajamentelor internaționale asumate prin participare cu contingente și cu personal militar și civil din cadrul autorităților competente la misiuni și la operații internaționale;

48.4. implicarea sistemului național de apărare în îndeplinirea altor sarcini, în condițiile și în cazurile prevăzute de lege, în funcție de disponibilitatea capacităților și a resurselor;

48.5. asigurarea, la necesitate, a punerii în aplicare a tuturor instrumentelor de exercitare a puterii de stat și mobilizarea tuturor resurselor naționale disponibile;

48.6. protecția și pregătirea populației pentru apărare prin asigurarea educației preventive și a instruirii în domeniul apărării.

49. Prin implementarea prezentului Program se va realiza obiectivul fundamental de dezvoltare a unui sistem național de apărare modern și robust, cu resursă umană profesionalizată și cu capacități adecvate provocărilor de securitate actuale, și anume, prevenirea, descurajarea și respingerea oricărei agresiuni împotriva suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a Republicii Moldova, precum și a democrației constituționale. Sistemul de apărare va fi integrat progresiv în structurile europene, contribuind la securitatea durabilă a statului.

50. Ministerul Apărării va asigura distribuirea resurselor financiare conform standardelor internaționale, respectiv, aproximativ 30 % din bugetul total va fi repartizat pentru cheltuieli de personal, 20 % pentru cheltuieli curente și 50 % pentru investiții și dezvoltare. Totuși, această structură de alocare depinde de politicile statului, de prioritățile de finanțare și de evoluțiile climatului de securitate regional, care pot determina ajustarea Planului de acțiuni pentru implementarea Programului de către autoritățile publice competente.

51. Necesitățile de finanțare ale prezentului Program vor fi propuse pentru a fi incluse în CBTM, elaborat de către Ministerul Finanțelor în colaborare cu autoritățile publice responsabile, în conformitate cu prevederile Legii nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală. Costurile Programului vor fi integrate în funcție de prioritățile stabilite și de spațiul fiscal disponibil. Costurile estimate ale resurselor financiare, tehnico-materiale și umane necesare pentru realizarea Programului, pe obiective și pe ani de implementare, incluse în Planul de acțiuni, sunt sintetizate în tabelul 6.

**Distribuirea costurilor estimate de implementare a Programului
pe obiective și pe ani**

Nr. crt.	Obiectiv specific	Codul programului bugetar	Total costuri (mii MDL)	Costuri pe ani (mii MDL)				
				2026	2027	2028	2029	2030
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	OS 1.1. Accelerarea procesului de dezvoltare și de modernizare a capabilităților de apărare ale nucleului de bază al Forțelor Armate cu cel puțin 65 % comparativ cu anul 2024 până în 2030	3101 3104 3106	3 359 100,1	733 997,4	1 260 536,2	1 363 356,30	605,1	605,1
	Costuri acoperite în CBTM	-	1 710 400,6	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	1 648 699,5	-	-	-	-	-
2.	OS 1.2. Sporirea capacității operaționale a Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite cu cel puțin 5 % până în 2030	3104 3106 3504	312 082,0	61 992,4	71 421,4	70 697,2	53 985,5	53 985,5
	Costuri acoperite în CBTM	-	303 742,0	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	8 340,0	-	-	-	-	-
3.	OS 1.3. Consolidarea și eficientizarea sistemului național de mobilizare, inclusiv prin digitalizare și tehnologii moderne, până în 2030	0301 0501 3104 3106 3505 5001 5009 8004	28 243,5	5 928,7	7 971,1	7 249,2	6 675,2	419,3
	Costuri acoperite în CBTM	-	28 243,5	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	-	-	-	-	-	-
4.	OS 1.4. Instituționalizarea conceptului de rezistență la nivel național prin prisma consolidării	0301 0302 3101 3104 3106	34 403,3	7 249,3	6 937,9	6 942,9	6 636,6	6 636,6

	capacităților de apărare complexă și de reziliență până în 2030	4012						
	Costuri acoperite în CBTM	-	4 214,2	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	30 189,1	-	-	-	-	-
5.	OS 1.5. Organizarea unui sistem coerent de apărare aeriană națională prin integrarea într-un răspuns coordonat a sistemelor din dotare și a celor alocate în sprijin, operațional până la cel puțin 70 % până în 2030	3101 3104	5 686,0	2 652,0	2 424,0	50,0	200,0	360,0
	Costuri acoperite în CBTM	-	5 686,0	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	-	-	-	-	-	-
6.	OS 1.6. Stabilirea unui mecanism eficient și funcțional de planificare a apărării naționale până în 2029	3101	1 473,7	536,7	328,8	328,8	139,7	139,7
	Costuri acoperite în CBTM	-	1 473,7	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	-	-	-	-	-	-
7.	OS 1.7. Dezvoltarea capabilităților instituționale de apărare cibernetică și integrarea a nu mai puțin de 80 % din componentele de răspuns la amenințările cibernetice în capabilități de apărare întrunite în proporție de nu mai puțin de 80 % până în 2029	1504 3104 3106 3504 3601 5011	90 454,1	23 169,3	23 646,7	23 446,3	10 895,9	9 295,9
	Costuri acoperite în CBTM	-	2 944,4	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	Parteneri de dezvoltare	45 000,0	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite		42 509,7	-	-	-	-	-
8.	OS 1.8. Sporirea eficienței cu cel puțin	0301 0602	229 207,4	7 490,0	16 804,1	22 787,7	4 270,7	177 854,9

	50 % a sistemului de avertizare timpurie privind riscurile și amenințările la adresa securității și apărării, inclusiv cu caracter hibrid, prin propulsarea capacităților predictive, de avertizare integrată și de intervenție până în 2029	3104 3106 3504 3601 5010						
9.	Costuri acoperite în CBTM	-	11 577,4	-	-	-	-	-
10.	Costurile asistenței externe	Banca Mondială	21 930,0	-	-	-	-	-
11.	Costuri neacoperite	-	195 700,0	-	-	-	-	-
12.	OS 1.9. Perfecționarea sistemului de formare continuă în cadrul sistemului național de apărare, în conformitate cu cerințele războiului modern, cu integrarea lecțiilor învățate din evoluțiile contextului regional de securitate în proporție 50 % și promovarea valorilor naționale până în 2030	3101 3104 3106 3504 8601 8603 8810	31 533,5	4 947,5	9 086,5	8 234,1	8 432,7	832,7
	Costuri acoperite în CBTM	-	17 533,5	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	14 000,0	-	-	-	-	-
13.	OS 1.10. Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant, pentru asigurarea continuității serviciilor medicale naționale și creșterea rezilienței în situații de criză și de conflict până în 2029	8004 8005 8010	8 695,4	146,6	2 736,6	721,6	5 090,6	-
	Costuri acoperite în CBTM	-	1 079,8	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	OMS GIZ Fonduri Pandemice	7 615,6	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	-	-	-	-	-	-
14.	OS 2.1. Ajustarea și armonizarea cadrului normativ și conform viziunii actualizate de	3101 3104 8503	1 644,2	1 455,2	189,0	-	-	-

	organizare și de funcționare a sistemului național de apărare până în 2027							
	Costuri acoperite în CBTM	-	1 455,2	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	189,0	-	-	-	-	-
15.	OS 2.2. Întărirea capacităților entităților de cercetare-dezvoltare și de inovare în domeniul apărării și consolidarea parteneriatelor cu mediul academic și cu OSC relevante până în 2030	3101 3104 8801 8810	207 510,2	540,4	54 148,6	50 979,5	50 979,5	50 862,2
	Costuri acoperite în CBTM	-	7 510,2	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	200 000,0	-	-	-	-	-
16.	OS 2.3. Dezvoltarea capacităților naționale în domeniul industriei de apărare până în 2027	3101 5001 5016	2 174,4	527,8	794,0	852,6	-	-
	Costuri acoperite în CBTM	-	2 174,4	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	-	-	-	-	-	-
17.	OS 2.4. Valorificarea a cel puțin 2 inițiative/instrumente ale UE în domeniul securității și apărării, precum și continuarea derulării obiectivelor de parteneriat existente cu NATO până în 2028	0601 3101 3104 5011	13 861,5	3 234,0	3 234,0	3 234,0	3 025,9	1 133,6
	Costuri acoperite în CBTM	-	13 861,5	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	-	-	-	-	-	-
18.	OS 3.1. Asigurarea funcționalității mecanismelor de conlucrare și de cooperare	3104 3106	4 602,0	1 400,4	1 400,4	1 400,4	200,4	200,4

	interinstituțională în cadrul sistemului național de apărare prin interoperabilitatea forțelor destinate apărării naționale până la 60 % până în 2028							
	Costuri acoperite în CBTM	-	4 602,0	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	-	-	-	-	-	-
19.	OS 3.2. Dezvoltarea și consolidarea capacităților instituționale și interinstituționale de comunicare strategică cu 10 % anual până în 2030	0302 0809 3101 3104 8503	3 322,8	523,7	528,4	756,9	756,9	756,9
	Costuri acoperite în CBTM	-	3 322,8	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	-	-	-	-	-	-
20.	OS 3.3. Dezvoltarea parteneriatelor strategice prin acorduri și parteneriate implementate cel puțin în proporție de 60 % și eficientizate anual, inclusiv prin ajustarea/semnarea a cel puțin 10 planuri de cooperare cu partenerii până în 2029	0601 3101 3104	54 468,0	11 000,4	10 806,9	10 926,9	10 806,9	10 926,9
	Costuri acoperite în CBTM	-	24 468,0	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	30 000,0	-	-	-	-	-
21	OS 3.4. Asigurarea transparenței managementului apărării, reprezentării femeilor în sectorul de securitate și de apărare și alfabetizării informaționale și media în problematica culturii de securitate și de apărare în proporție de 90 % până în 2030	0301 3101 3104 8501 8502 8504 9013	92 210,0	6 819,6	6 330,5	66 330,5	6 474,7	6 254,7

	Costuri acoperite în CBTM	-	32 210,0	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	UNFPA UN WOMAN Consiliul Europei	60 000,0	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	-	-	-	-	-	-
22.	OS 4.1. Îndeplinirea angajamentelor internaționale prin creșterea bugetului alocat apărării astfel încât ponderea cheltuielilor pentru apărare să urce la aproximativ 0,6 % din PIB în 2026, urmând să aibă loc o creștere treptată până la 0,9 % în 2029	3101 3104	139,0	27,8	27,8	27,8	27,8	27,8
	Costuri acoperite în CBTM	-	139,0	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	-	-	-	-	-	-
23.	OS 4.2. Ajustarea cadrului legal privind salarizarea personalului din sistemul național de apărare până în 2029	5001	415,8	207,9	207,9	-	-	-
	Costuri acoperite în CBTM	-	415,8	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	-	-	-	-	-	-
24.	OS 4.3. Instituirea unui mecanism nou de achiziții de bunuri strategice până în 2029	3101 3104	1 663,3	623,8	415,8	207,9	207,9	207,9
	Costuri acoperite în CBTM	-	1 663,3	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	-	-	-	-	-	-
25.	OS 4.4. Promovarea politicilor de creștere a atractivității și a competitivității profesiilor din sistemul național de securitate și apărare până în 2029	3101 3104	6 349,4	914,3	2 155,0	2 155,0	725,2	399,9
	Costuri acoperite în	-	3 217,4	-	-	-	-	-

	CBTM							
	Costurile asistenței externe		-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	3 132,0	-	-	-	-	-
26.	OS 4.5. Modernizarea, protecția și prezervarea infrastructurii critice și sporirea interoperabilității în baza unei abordări unice din partea autorităților statului până în 2029	3104 3504 3505 3602 5801 5803 5810 6402 8501 8502 8503	5 687 157,0	1 120 061,1	1 120 843,9	3 088 591,4	178 830,3	178 830,3
	Costuri acoperite în CBTM	-	1 896 126,4	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	Parteneri de dezvoltare USAID Secretariatul Comunității Energetice	3 550 638,1	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	240 392,5	-	-	-	-	-
27.	OS 5.1. Declararea și pregătirea pentru detașare în misiuni și în operații internaționale din partea Republicii Moldova a unui contingent până la nivel de batalion până în 2030	3106 3504	46 480,0	2 500,0	10 370,0	10 370,0	11 370,0	11 870,0
	Costuri acoperite în CBTM	-	12 500,0	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	-	-	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	33 980,0	-	-	-	-	-
28.	OS 5.2. Menținerea nivelului de participare în misiuni și în operații internaționale la 2-3 militare de nivel pluton/companie și la un număr de 15-20 de experți militari și civili (dintre care, nu mai puțin 20 % femei) până în 2030	3104 3106	364 100,0	30 600,0	33 600,0	38 100,0	130 900,0	130 900,0
	Costuri acoperite în CBTM	-	178 250,0	-	-	-	-	-
	Costurile asistenței externe	UE/PSAC Trust Fund	12 750,0	-	-	-	-	-
	Costuri neacoperite	-	185 600,0	-	-	-	-	-

Totalul costurilor programului		10 586 976,6	2 028 546,3	2 646 945,5	4 777 747,0	491 237,5	642 500,3
Totalul costurilor acoperite în CBTM		4 256 311,1					
Totalul costurilor asistenței externe		3 697 933,7					
Totalul costurilor neacoperite		2 632 731,8					

52. Prevederile Programului privind dezvoltarea capacităților Armatei Naționale au fost detaliate, cuantificate și estimate financiar în PDCMTL, iar cele privind dezvoltarea capacităților Forțelor Armate au fost incluse în SM și vor fi transpuse în programul de implementare a acestora. Planul de acțiuni pentru implementarea prezentului Program include, de asemenea, măsuri de modernizare și de dezvoltare a apărării preluate din PND.

53. Având în vedere gradul multidimensional și complex al obiectivelor și al măsurilor cuprinse în document, implementarea în mod eficient a acestora necesită o abordare bazată pe sinergia, pe complementaritatea și pe utilizarea coordonată a resurselor financiare, atât a celor bugetare, cât și a celor atrase din surse externe.

54. Finanțarea va fi asigurată de autoritățile responsabile în conformitate cu resursele planificate pe termen mediu și cu bugetul de stat anual, garantând un management integrat și orientat spre rezultate, care să consolideze capacitatea și eficiența sistemului național de apărare.

Capitolul VIII

AUTORITĂȚI/INSTITUȚII

RESPONSABILE DE IMPLEMENTARE

55. Coordonarea procesului de monitorizare a implementării prezentului Program revine, în principal, Ministerului Apărării.

56. Responsabilități specifice, conexe implementării prezentului Program, revin Parlamentului prin intermediul Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului, Serviciului Consiliului Național de Securitate al Aparatului Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Ministerului Apărării și altor autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale, în limitele stabilite de Constituție și de alte acte normative, și anume, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Educației și Cercetării,

Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, Ministerului Mediului, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerului Energiei, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Sănătății, Ministerului Culturii, Centrului pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării și Centrului Național de Management al Crizelor și altor autorități de suport pentru măsuri corespunzătoare.

57. Guvernul va răspunde de organizarea și de realizarea măsurilor privind apărarea națională, consolidarea rezilienței statului și a societății, coordonarea răspunsului la interferențele hibride și asigurarea comunicării strategice a statului, în limitele competențelor stabilite de legislație.

58. Parlamentul, prin intermediul Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, va asigura reglementarea legislativă și va exercita controlul parlamentar în domeniul apărării naționale, în formele și în limitele prevăzute de Constituție.

59. Președintele Republicii Moldova, în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, poartă răspundere pentru starea sistemului național de apărare în limitele împuternicirilor prevăzute de Constituție și de alte acte normative. Acesta conduce Consiliul Național de Securitate, organ de coordonare între autoritățile și instituțiile publice, care analizează amenințările, riscurile, pericolele și vulnerabilitățile la adresa securității statului, a apărării naționale și a ordinii, a securității publice. Președintele Republicii Moldova asigură executarea deciziilor acestui consiliu, precum și formulează propuneri și decizii în cadrul acestuia pentru prevenirea, gestionarea și contracurarea pericolelor în cauză.

60. Ministerul Apărării, prin organizarea, conducerea, coordonarea și desfășurarea activităților în domeniul apărării naționale și al securității militare, contribuie la consolidarea capacității de apărare a statului și asigură funcționarea eficientă a sistemului de apărare.

61. Ministerul Afacerilor Externe susține poziția Republicii Moldova pe arena internațională prin reprezentarea statului în organizații internaționale, asigurarea comunicării și consolidarea coordonării cu aliații, conducerea eforturilor diplomatice de prevenire și de gestionare a crizelor, semnarea parteneriatelor strategice în domeniul securității și al apărării și asigurarea cooperării cu organizațiile internaționale, în condițiile respectării dreptului internațional și a tratatelor internaționale.

62. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării coordonează acțiunile sistemului de măsuri economice pentru situații de criză prin elaborarea,

în prealabil, pe timp de pace, a Planului de mobilizare a economiei naționale, prin sprijinirea și mobilizarea industriei, tranziția la producția de război, sprijinirea cercetării, precum și prin susținerea promovării industriei pe piețele externe.

63. Ministerul Afacerilor Interne susține eforturile de apărare ale statului prin menținerea ordinii și a securității publice, contracararea interferențelor hibride, care aduc atingere legalității, stabilității și păcii civice. Ministerul menționat își exercită funcțiile stabilite în domenii de activitate precum managementul integrat al frontierei de stat, combaterea criminalității organizate, gestionarea fluxului de migranți, a azilului și a integrării străinilor, prevenirea și lichidarea consecințelor situațiilor de urgență, protecția civilă, apărarea împotriva incendiilor, acordarea primului ajutor calificat și administrarea rezervelor de stat și de mobilizare. Ministerul Afacerilor Interne sprijină Forțele Armate prin intermediul subdiviziunilor specializate din subordine în misiunea de apărare națională, a suveranității, independenței și unității statului, a integrității teritoriale a țării și a democrației constituționale. Ministerul respectiv asigură prin intermediul Agenției Rezerve Materiale completarea, depozitarea, administrarea bunurilor materiale din rezervele de stat și de mobilizare, în vederea implementării politicii statului în domeniul rezervelor de stat și de mobilizare.

64. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale asigură infrastructura de transport civil necesară mișcării Forțelor Armate/forțelor destinate apărării naționale pe teritoriul țării, în scopul desfășurării acțiunilor de apărare.

65. Ministerul Finanțelor asigură planificarea și alocarea resurselor financiare bugetare necesare realizării măsurilor de apărare națională și funcționării autorităților publice. În acest sens, autoritatea coordonează procesul bugetar și asigură finanțarea autorităților din sectorul de securitate și de apărare, precum și implementarea politicii bugetar-fiscale în condiții excepționale, garantând continuitatea executării bugetului de stat și prioritizarea cheltuielilor esențiale.

66. Ministerul Energiei este responsabil de întreprinderea măsurilor necesare, îndreptate spre asigurarea securității energetice a țării, inclusiv prin crearea stocurilor de combustibil destinat Forțelor Armate/forțelor destinate apărării naționale.

67. Ministerul Sănătății este responsabil de asigurarea protecției sănătății publice și a serviciilor de sănătate pentru populația civilă, iar în cazul epuizării capacităților militare, de sprijinirea forțelor de apărare și a structurilor de securitate ale statului.

68. Ministerul Justiției este responsabil de menținerea stabilității și de calitatea legislației, de respectarea principiului supremației legii, precum și de monitorizarea implementării legislației în vederea apărării ordinii de drept și a drepturilor și libertăților cetățenești.

69. Ministerul Educației și Cercetării asigură, prin intermediul Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, pregătirea cetățenilor pentru apărarea națională.

70. Ministerul Muncii și Protecției Sociale asigură protecția socială a efectivului Armatei Naționale/personalului forțelor destinate apărării naționale, conform legislației.

71. Ministerul Mediului asigură protecția mediului natural prin fortificarea rezilienței climatice și gestionarea eficientă a resurselor naturale.

72. Ministerul Culturii asigură informarea efectivului Forțelor Armate/forțelor destinate apărării naționale și colaborarea cu acestea în domeniul protejării patrimoniului cultural imobil (monumente istorice, monumente de for public, situri arheologice etc.) și a patrimoniului cultural mobil al Republicii Moldova.

73. Serviciul de Informații și Securitate este responsabil de asigurarea protecției informațiilor clasificate și a componentelor forțelor de apărare națională.

74. Serviciul de Protecție și Pază de Stat participă la coordonarea și la fortificarea sistemului integrat de securitate a persoanelor beneficiare de protecție de stat în condițiile stării de asediu sau de război și, totodată, asigură protecția componentelor forțelor destinate apărării naționale.

75. Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării este responsabil de desfășurarea acțiunilor interinstituționale îndreptate spre combaterea acțiunilor de dezinformare și de manipulare a informațiilor, a ingerințelor străine ce prezintă pericol pentru securitatea națională, care pot periclita interesele naționale sau care atentează la securitatea națională, precum și de creșterea gradului de reziliență socială în fața amenințărilor la adresa spațiului informațional.

76. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare participă la coordonarea gestionării materiilor prime agricole, a produselor de uz fitosanitar

și a medicamentelor de uz veterinar necesare forțelor destinate apărării naționale în timpul stării de asediu și de război.

77. Centrul Național de Management al Crizelor, cu sprijinul instituțiilor principale și coordonând cu Consiliul Național de Securitate, elaborează evaluarea națională a riscurilor, precum și materiale de informare, de evaluare și de previziune strategică în domeniul managementului amenințărilor care pot declanșa crize sau crize majore, colectează informațiile furnizate de autoritățile principale și de cele de sprijin în scopul întocmirii imaginii situaționale integrate la nivel național.

78. Agenția pentru Securitate Cibernetică, în calitate de autoritate responsabilă de gestionarea crizelor în domeniul securității cibernetice la nivel național, având misiunea de a implementa politica statului în domeniul securității cibernetice, contribuie la asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice ale furnizorilor de servicii, care sunt esențiale pentru funcționarea societății și a statului.

79. Instituția Publică Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică din subordinea Cancelariei de Stat este responsabilă de protecția funcționării infrastructurii informaționale critice a statului, precum și a informațiilor clasificate în cadrul sistemelor informatice și de comunicații și criptografice. Instituția prenotată asigură comunicarea de urgență și securitatea comunicațiilor guvernamentale prin sisteme de navigație prin satelit.

80. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații sprijină comunicarea electronică a forțelor destinate apărării naționale și asigură funcționarea infrastructurii critice a statului în partea ce ține de comunicații.

81. Administrația publică locală participă la asigurarea implementării măsurilor privind pregătirea cetățenilor, a economiei și a teritoriului pentru apărare.

Capitolul IX

PROCEDURI DE MONITORIZARE, DE EVALUARE ȘI DE RAPORTARE

82. Procesul de monitorizare și de raportare se va desfășura pe întreaga perioadă de implementare a prezentului Program. În urma acțiunilor de monitorizare și de raportare se va determina gradul de realizare a acțiunilor și conformitatea acțiunilor întreprinse cu cele planificate, se vor identifica, după caz, motivele nerealizării în termen a acțiunilor planificate și căile de îmbunătățire a procesului de implementare.

83. Cadrul de monitorizare și de raportare va fi structurat în trei faze principale:

83.1. raportarea anuală a progresului;

83.2. evaluarea intermediară a Programului (opțional);

83.3. evaluarea finală a Programului.

84. Autoritățile și instituțiile responsabile de implementarea prezentului Program vor prezenta anual Ministerului Apărării, până la data de 25 ianuarie, informația privind executarea, în anul precedent, a Planului de acțiuni, conform domeniilor lor de competență. În cazul acțiunilor cu mai mulți responsabili de implementare, calitatea de executor principal revine primei autorități sau instituții indicate. Executorul principal va generaliza informația prezentată de către coexecutori și o va transmite Ministerului Apărării. Rapoartele de progres ale autorităților și instituțiilor responsabile de implementarea prezentului Program vor conține inclusiv date cantitative privind gradul de realizare a obiectivelor specifice și a indicatorilor de rezultat.

85. Rezultatele implementării vor fi incluse în raportul anual de progres privind realizarea Planului de acțiuni pentru implementarea prezentului Program, elaborat de către Ministerul Apărării în baza informației primite de la autoritățile și instituțiile responsabile de implementare și va fi prezentat Guvernului, Președintelui Republicii Moldova și Parlamentului. Termenul-limită pentru prezentarea raportului de către Ministerul Apărării este data de 25 februarie. Transmiterea datelor și a rapoartelor se va realiza prin intermediul sistemului informatic de monitorizare, în vederea asigurării uniformității, transparenței și accesibilității informațiilor.

86. Autoritățile și instituțiile responsabile de implementarea prezentului Program vor asigura în cadrul procesului de evaluare o analiză obiectivă a relevanței, eficacității, eficienței, durabilității și impactului Programului, după cum urmează:

86.1. Evaluarea intermediară a prezentului Program va fi efectuată opțional, în cazul în care, pe parcursul procesului de monitorizare, se vor constata dificultăți de implementare sau abateri semnificative de la traiectoria stabilită a Programului. Evaluarea intermediară a prezentului Program va avea drept scop identificarea cauzelor problemelor depistate și fundamentarea măsurilor de intervenție și de ajustare necesare pentru realizarea obiectivelor asumate. Evaluarea intermediară a Programului va fi realizată după atingerea termenului aferent etapelor intermediare ale acestuia (2028). Raportul de evaluare intermediară a Programului va fi prezentat Guvernului, Președintelui Republicii Moldova și Parlamentului până la data de 15 aprilie 2029.

86.2. Evaluarea finală a prezentului Program se va efectua după încheierea implementării Programului (2030) în scopul analizei impactului, a sustenabilității și a relevanței măsurilor aplicate, în baza informației prezentate de către autoritățile și instituțiile responsabile. Raportul de evaluare finală va fi prezentat Guvernului, Președintelui Republicii Moldova și Parlamentului până la data de 15 aprilie 2031.

87. În scopul asigurării transparenței procesului de implementare a prezentului Program, rapoartele anuale de progres, precum și raportul final de evaluare vor fi publicate pe site web oficial al Ministerului Apărării.

88. Până la aprobarea și publicarea rapoartelor de monitorizare și de evaluare pe site-ul web oficial al Ministerului Apărării, acestea vor fi supuse coordonării cu Cancelaria de Stat, în conformitate cu prevederile pct. 81 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.